

06 මුදල් හා මූල්‍යතන

භාණ්ඩ හා සේවා හුවමාරුවේදී විනිමය මාධ්‍යයක් ලෙස යොදා ගන්නා වූ පොදුවේ පිළිගන්නා ඕනෑම දෙයක් මුදල් ලෙස සලකනු ලැබේ.

මුදල් භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා ගෙවීම් මාධ්‍යයක් ලෙස පුළුල් වශයෙන් භාවිතා කරන අතරදුමුදල වත්කමකි. විවිධ මුදල් ප්‍රභේදයන් දැකිය හැක .

වත්කමක් ලෙස මුදල්

මුදල් පූර්ණ දුවඹලතාවයක් සහිත වත්කමකි. මුදල් රැස් කිරීම සඳහා භාවිතා කරන ලද පූර්ණ දුවඹලතාවයක් සාහිත ධනය රැස්කරන මාධ්‍යකි .

මුදල් සෙසු වත්කම් වත්කම් වලින් වෙනස් වන ප්‍රධාන සාධකය වන්නේ එහි ඇති පූර්ව දුවඹලතාවයයි. මුදල් ධනය ලෙස තබාගත හැකි එක වත්කම් ස්වරූපයකි. වත්කමක් වශයෙන් මුදල් වල ඇති සුවිශේෂී ලක්ෂණය වන්නේ ඒ වෙනත් වත්කමකට නැතහොත් භාණ්ඩයට හෝ සේවාවට සාප්‍රවම හුවමාරු කළ හැකි වීමයි

මුදලේ ගතිලක්ෂණ

- ✱ පොදු පිළිගැනීම
- ✱ අනුකරණ අපහසු වීම.
- ✱ කුඩා ඒකක වලට බිඳිය හැකි වීමත්
- ✱ කල්තබා ගතහැකගතහැකි වීමක්
- ✱ ගෙන යාමේ පහසුව
- ✱ පහසුවෙන් හඳුනාගත හැකි වීම
- ✱ සුලභ හෝ දුලභ නොවීම
- ✱ නාමික අගය ද්‍රව්‍යමය අගයට වඩා වැඩි විය යුතු වීම.
- ✱ භෞසර්ගික අගයක් නොමැති වීම
- ✱ වටිනාකමේ ස්ථාවරතාවය
- ✱ නිතර නිතර අවලංගු වීම් වලට භාජනය නොවීම

මුදලේ කාර්යයන්

- විනිමය මාධ්‍යයක් ලෙස ක්‍රියා කිරීම
- වටිනාකමේ මිම්මක් ලෙස ක්‍රියා කිරීම
- වටිනාකම සන්නිධියක් ලෙස ක්‍රියා කිරීම
- විලම්භිත ගෙවුම් මාධ්‍යයක් ලෙස ක්‍රියා කිරීම.

හුවමාරු මාධ්‍යයක් ලෙස ක්‍රියා කිරීම

භාණ්ඩ හා සේවා හුවමාරු හුවමාරුවේ දී අනර්මදී මාධ්‍ය ලෙස මුදල් කටයුතු කරනු ලබන බව, හුවමාරු මාධ්‍යයක් ලෙස කටයුතු කර ලබන බවයි.

මුදල් අනර්මදී මාධ්‍යයක් ලෙස යොදා යොදා ගනිමින් භාණ්ඩ හා සේවා වලට හුවමාරුව සිදු කළ හැක .

භාණ්ඩ හා සේවා මුදල් බවට ද එම මුදල් නැවත භාණ්ඩ හා සේවා බවට ද බවටද පරිවර්තනය කරමින් මුදල් විසින් කරනු ලබන අනර්මදී කාර්යය නිසා මුදල් හුවමාරු මාධ්‍යයක් ලෙස සලකනු ලබයි. මේ මුදල මූලිකම කාර්යය වෙයි .

මුදලේ අපේක්ෂිත අනෙකුත් කාර්යයන් ඉටුවීමට නම් මුදල් ඒකකය හුවමාරු මාධ්‍යයක් ලෙස නිසි ලෙස ක්‍රියාත්මක විය යුතුය. එබැවින් මෙම කාර්යය මුදලක වැදගත්ම කාර්යය ලෙස සැලකේ .

වටිනාකමේ මිම්මක් ලෙස ක්‍රියා කිරීම

භාණ්ඩ හා සේවා වල වටිනාකම තක්සේරු කරන/මැන දක්වන මිනුමක් ලෙස මුදල් ක්‍රියා කරන බව කරන බව වටිනාකමෙන් මිම්මක් ලෙස කටයුතු කරන බවයි.

මුදල් ,මිනුම් ඒකකයක් ලෙස යොදාගනිමින් භාණ්ඩ හා සේවාවල සේවා වල වටිනාකම ප්‍රකාශ කරන බව.මුදලින් වටිනාකම මනින විට ඒ ප්‍රකාශ කරන්නේ මිල ලෙසයි. භාණ්ඩ හා සේවා වල වටිනාකම රුපියල් හා සහ වශයෙන් සංඛ්‍යාත්මකව මනිනු ලබන්නේ මුදලෙනි.

වටිනාකමේ සන්නිධියක් ලෙස ක්‍රියා කිරීම

පුද්ගලයින්ට සිය ධනය රැස්කර තබා ගත හැකි මාධ්‍යයක් ලෙස මුදල් කටයුතු කරන බව මෙයින් අදහස් වේ.

වර්තමානයේ උපයන ආදායම් අනාගතය වෙනුවෙන් මුදලින් තැන්පත් කළ හැකි බව.

ක්‍රය ශක්තිය රැස් කිරීමේ මාධ්‍යයක් ලෙස මුදල් ක්‍රියාකරන බව

අනාගතයේ ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා වර්තමාන ආදායමෙන් කොටසක් රැස්කර තබා ගැනීමට/ ධනය ඒකරාශිකරණයට යෝග්‍ය මාධ්‍යයක් ලෙස මුදල් ක්‍රියා කරන අවස්ථාවයි.

කිසිදු ආදායමක් නොලැබූව මුදල් වල ඇති ද්‍රවශීලතා ගුණාංග නිසා මුදලින් ධනය රැස්කර ගැනීමට පුද්ගලයින් කැමැත්තක් දක්වයි

විලම්භිත ගෙවුම් මාධ්‍යයක් ලෙස ක්‍රියා කිරීම

ඉදිරි දිනකදී ගෙවීම් කොන්දේසිය යටතේ භාණ්ඩ හා සේවා මිලට ගැනීමට මුදල් භාවිතා කිරීම, විලම්භිත ගෙවුම් මාධ්‍යයක් ලෙස කටයුතු කරන බවයි.

මුදල් මගින් ණය ගනුදෙනු සිදුකළ හැකි බවයි මුදල් ණයට ලබා ගැනීමෙන් මුදල් මගින් ණය පියවීමත් සිදුවීම.

ණය පදනමක් මත සිදුවන ගනුදෙනු නැතහොත් කල් පසු වූ ගෙවීම් මැනීම හා එම ගෙවීම් පියවීමේ මාධ්‍යයක් ලෙස මුදල් ක්‍රියාකරන බවයි.

මුදල් ණයට ගැනීමක් එලෙස ගන්නා ණය පොලී සහිත ආපසු ගෙවීමට ඇති මාධ්‍යයක් ලෙස මුදල් ක්‍රියා කරයි.

මුදලේ කාර්යයන් ප්‍රභේද

මුදලේ කාර්යයන් 4 ප්‍රධාන ශීර්ෂ දෙකක් ඔස්සේ වර්ග කළ හැකියි .

- ප්‍රාථමික කාර්යයන්
- ද්විතීක කාර්යයන්

ප්‍රාථමික කාර්යයන්

ආර්ථිකයේ පැහැනුණ කුමන තත්ත්වයක් යටතේ වුව ද වැදගත්කම වෙනස් නොවන කාර්යයන් ප්‍රාථමික කාර්යයන් බව, උද්ධමනය අවධමනය කාරී තත්වයන් හිදී ද එම කාර්යයන් කාර්යක්ෂමව සිදු කෙරේ. කාර්යයෙහි වැදගත්කම පිරිහීමට ලක් නොවේ .

- විනිමය මාධ්‍යයක් ලෙස
- වටිනාකම මැනීමේ මිම්මක් ලෙස

ද්විතීක කාර්යයන්

ආර්ථිකයේ උද්ධමන අවධමනය තත්ත්වයන්හිදී කාර්යයෙහි වැදගත්කම පිරිහෙන කාර්යයන් බවයි. යම් යම් තත්වයන් හමුවේ වැදගත්කම පිරිහෙන කාර්යයන්ය.

- විලම්භිත ගෙවුම් මාධ්‍යයක් ලෙස
- වටිනාකමේ සන්නිධියක් ලෙස

මුදල් භාවිතයේ වැදගත්කම

- අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීම වඩාත් හොඳින් සිදුවීම
- ද්විතීක සමාජාභ්‍යාසක අවශ්‍යතාව ඇති නොවීම
- වටිනාකම මැනීමේ හැකියාව ලැබීම
- අනාගතය වෙනුවෙන් රැස් කිරීමේ හැකියාව ලැබීම
- ශ්‍රම විභාජනය හා විශේෂීකරණය මැනවින් භාවිතා කළ හැකි වීම

- ණය ගනදෙනු පහසු වීම

මුදල් වර්ග

ව්‍යවහාර මුදල්/ නියෝග මුදල්/ වලංගු මුදල් / ආඥාපති මුදල්

රටක මූල්‍ය අධිකාරියේ නියෝග මත නිකුත් කරනු ලබන කාසි හා නෝට්ටු ව්‍යවහාර මුදල් ලෙස සලකනු ලබයි. ශ්‍රී ලංකාවේ මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරනු ලබන කාසි හා නෝට්ටු විවාහ මුදල් වේ. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යවහාර මුදල් ඒකකය රුපියල් වේ. වලංගු මුදල් ලෙස හඳුන්වන්නේ ද ව්‍යවහාර මුදල් ය

පූර්ණ දූවශීලතාවයක් ,නෛතික වලංගුතාවක් ඇත.ඉතා ඉහළ පොදු පිලිගැනීමක් ඇත.

ව්‍යවහාර මුදල් ප්‍රභේද දෙකකි

- ✓ සීමාසහිත වලංගු මුදල්
- ✓ සීමා රහිත වලංගු මුදල්

අප රටේ රුපියල් එකකට වඩා අඩු නිල අගයක් ඇති ගන 1"2"5"10"25"50 යන කාසි සීමාසහිත වලංගු මුදල් ලෙස සැලකේ. ගෙවීම් පියවීමේදී සීමා ඇති මුදල් ගන 1" 2" 5 තුළින් රුපියල දක්වාත් ගන 10"25 "50 මගින් හා රුපියල් 5 දක්වාත් ගෙවීම් කරයි.

රුපියල හා ඊට වැඩි නිල අගයක් ඇති කාසි හා නෝට්ටු සීමාරහිත වලංගු මුදල් ලෙස සැලකේ. ඕනෑම මුදල් ප්‍රමාණයක් මෙමගින් ගෙවීමට නීතියෙන් අවසර තිබේ. එනම් ගෙවීම් පියවීමේදී සීමාවකින් තොරව භාවිත වන මුදල් ය.

බැංකු මුදල් / ඉල්ලුම් තැන්පතු මුදල්

වාණිජ බැංකු පවත්වාගෙන යන ඉල්ලුම් තැන්පතු හෙවත් ජංගම ගිණුම්වල ශේෂ, බැංකු මුදල් ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ.

ජංගම ගිණුම්වල ශේෂ ගනුදෙනු සඳහා භාවිතා කරන්නේ චෙක්පත් නිකුත් කිරීමෙනි .චෙක්පත් ව්‍යවහාර මුදල් සේම 100% ක දූවශීලතාවයක් නැතත් ඉතා ඉහළ දූවශීලතාවයක් ඇති මුදල් ලෙස පිලිගැනේ. චෙක්පත් හා ස්ථාවර නියෝග මගින් මෙම මුදල් ගනුදෙනු සඳහා යොදා ගනී.

ආසන්න මුදල්

ව්‍යවහාර මුදල් මෙන් 100% ක දූවශීලතාවයක් නොමැති වුවද මුදල් වලට ආසන්න දූවශීලතාවයක් පවතින පහසුවෙන් හා ඉක්මනින් මුදල් බවට පත්කර ගත හැකියි දූවශීල වත්කම් හා ආසන්න මුදල් ලෙස හැඳින්වේ.

බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන වල මහජනයා සතු ඉතිරිකිරීම් හා ස්ථාවර තැන්පතු ශේෂත් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, විනිමය බිල්පත් බිල් පත්, රජයේ සුරකුම්පත් ,වාණිජ පත්‍රිකා යනාදී ආසන්න මුදල් වේ. දුර්වලතාවය තරමක් අඩු මුදල් විශේෂයකි.

මුදල් ආදේශක

වටිනාකමේ සන්නිධියක් ලෙස ක්‍රියා නොකරන එහෙත් තාවකාලිකව හුවමාරු මාධ්‍යයක් ලෙස ක්‍රියා කරන ණයකාඩ් හා හරපත් කාඩ් විශේෂය මුදල් ආදේශක ලෙස හඳුන්වයි.

උදාහරණ: ණයපත්, හරපත්

පූර්ණ මුදල්/ ප්‍රාමාණික මුදල්

මුහුණත අගය ට සමාන සමාන ද්‍රව්‍යමය අගයක් ඇති කාසි, පූර්ණ මුදල් ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ. නෛසර්ගික වටිනාකමක් ඇති රදී කාසි රන්කාසි වැනි ලෝහ කාසි මෙලෙස භාවිතා කර ඇත. මේවා යම් කිසි ලෙසකින් ගනුදෙනුවල දී පිළි නොගැනුණත්, එහි ද්‍රව්‍යමය වටිනාකමක් වේ. එම අගයට ඒවා විකිණිය හැක.

නියෝජ්‍ය මුදල්

නිශ්චිත ලෝහ ප්‍රමාණයක් ඉල්ලු විටෙක ගෙවන බවට පොරොන්දු වෙමින් නිකුත් කරන ලද සහතික, ගනුදෙනු සඳහා හුවමාරු වෙලා මාධ්‍ය ලෙස පරිහරණය කෙරිණි. ඒව නියෝජ්‍ය මුදල් ලෙසද හැඳින්වේ. එම සහතිකයේ වටිනාකම නිශ්චිත ලෝහ (රත්නුන්) ප්‍රමාණයකින් සහතික කරනු ලැබිණි. ලෝහ කාසි වෙනුවට එම සහතික ගනුදෙනු සඳහා භාවිතා විය.

යම් ලෝහමය ප්‍රමාණයක වටිනාකම ලිඛිතව සඳහන් කළ පත්‍රිකා විශේෂයකි.

විද්‍යුත් මුදල්

තොරතුරු හා ඩිජිටල් තාක්ෂණය ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බිහිවී ඇති දේශීය මෙන්ම ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනු වලදී ගෙවීම් කිරීම සඳහා යොදා ගනු ලබන ඕනෑම මෘදුකාංග නිෂ්පාදනයක් හෝ ප්ලාස්ටික් කාඩ් විශේෂයක් විද්‍යුත් මුදල් ලෙස හැඳින්වේ .

විද්‍යුත් මුදලේ ප්‍රභේද ලෙස

- ණය කාඩ්පත්
- හර කාඩ්පත්
- පෙරගෙවුම් කාඩ්පත්
- ස්මාර්ට් කාඩ්පත්
- විද්‍යුත් මුදල් පසුම්බි
- සෘජු හර පැවරුම්

ව්‍යාපාර් අධ්‍යයනය

- සෘජු බැර පැවරුම්

ණය මුදල්

භාණ්ඩ හා සේවා අත්පත් අත්පත් කර ගැනීමේ බලය යම් පුද්ගලයකු වෙත ලබා දෙමින් වෙනත් පුද්ගලයකු හෝ ආයතනයක් විසින් නිකුත් කරනු ලබන ඕනෑම යමක් ණය මුදලයි.

භාණ්ඩ හා සේවා මිලට ගැනීමට භාවිතා කළ හැකි පුද්ගලයෙකුගෙන් හෝ ව්‍යාපාර ඒකකයකින් ලබාගැනීමට හිමිකමක් ඇති ඕනෑම දෙයක් ණය මුදලක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය.

විකළ මුදල්

භාණ්ඩ පත්වීම නිසා භාවිතයට ගත නොහැකි මුදල් වෙන් කළ මුදල් ලෙස හඳුන්වනු ලබයි. ඉරිමෙන් ,බොදව්මෙන් හෝ පළුදු වීමෙන් මුදල් විකළ මුදල් බවට පත්වේ.

ව්‍යවහාර මුදල් හා බැංකු මුදල් අතර වෙනස්කම් පහත පරිදි හඳුනා ගත හැක

ව්‍යවහාර මුදල්	බැංකු මුදල්
ගෙවීම් කිරීමට කෙලින්ම යොදා ගත හැක දුවගිලිතාවයක් ඇත යම් නිශ්චිත බලාධිකාරයක් විසින් නිකුත් කරයි නෛතික වලංගුතාවක් ඇත පොදු පිළිගැනීම සාපේක්ෂව වැඩිය ගෙවීම් පියවීම් ආරක්ෂාව අඩුය	වෙක්පත් ස්ථාවර නියෝග වැනි මාධ්‍යයන් උපයෝගී කරගත යුතුය දුවගිලිතාවය තරමක් අඩුය විවිධ වාණිජ බැංකුව විසින් නිකුත් කරයි නෛතික වලංගුතාවක් නැත පොදු පිළිගැනීම සාපේක්ෂව අඩුයි ගෙවීම් පියවීම් ආරක්ෂාව වැඩිය

ව්‍යවහාර මුදල් හා විද්‍යුත් මුදල් අතර ඇති වෙනස්කම් කිහිපයක් ද ඉදිරිපත් කළ හැක

ව්‍යවහාර මුදල	විද්‍යුත් මුදල
<ul style="list-style-type: none"> • දුවගිලිතාවය 100 කි. • මහ බැංකුවෙන් නිකුත් කරයි • නෛතික වලංගුතාවක් ඇත • අනිනත පැවරිය හැක • අවලංගු කරන තෙක් යල් පැනීමක් නැත • ආරක්ෂාකාරීව ගෙවීම් පියවීමට නොහැක 	<ul style="list-style-type: none"> • දුවගිලිතාවය තරමක් අඩුයි • මහ බැංකුව හැර මූල්‍ය ආයතන විසින් නිකුත් කරයි • අනිනත පැවරිය නොහැක • කල් ඉකුත් වීම සිදුවේ. • ආරක්ෂාකාරීව ගෙවීම් පියවයි

ව්‍යවහාර මුදල් භාවිතය තුළ වාසි මෙන්ම අවාසින් ඇත

වාසි

- පරිහරණය පහසු වීම
- පොදු පිලිගැනීමක් තිබීම
- පහසුවෙන් හඳුනාගත හැකි වීම
- කුඩා කොටස්වලට බෙදීම පහසු වීම
- නෛතික වලංගුතාවක් ඇතිවීම

අවාසි

- මුද්‍රණය කිරීමට පිරිවැයක් වැය වීම
- ඉහළ වටිනාකමකින් ගනුදෙනු පියවීමට කරදරකාරී වීම
- එක් තැනක සිට තවත් තැනකට ප්‍රවාහනය කිරීම අවදානම් සහිත වීම
- ගබඩා කර තැබීමට හා ආරක්ෂා කිරීමට ඉහළ පිරිවැයක් දැරිය යුතු වීම
- වංචනික ලෙස මුද්‍රණයට පෙළඹවීම්

මුදලේ නෛතික වලංගුතාවය

ගෙවීමක් පියවීමේ දී ව්‍යවහාර මුදල් භාර ගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කළ නොහැකි බවයි. එනම් කාසි හා නොට්ටු භාර ගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කළ නොහැකි බවයි.

මුදල් ගනුදෙනුවලදී පිලිගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කළ නොහැකි වීම මින් අදහස් වේ.

මුදල් නෝට්ටුවක ට අත්සන් තැබීම

මුදල් අමාත්‍යවරයා

මහ බැංකුවේ අධිපතිවරයා

මුදල් ඉල්ලුම/ දුවඹිලතාවරණය

වත්කම් ලෙස මුදල් ශේෂ තබා තබා ගැනීමට පුද්ගලයන් තුළ ඇති කැමැත්ත මුදල් ඉල්ලුම බව, මුදල් ශේෂ ලබා තබා ගැනීමට පුද්ගලයන් පෙළඹවීමයි.

මුදල් ඉල්ලුම තීරණය වීම කෙරෙහි සාධක තුනක් භාවිත වෙයි

- ✓ ගනුදෙනු චේතනාව

- ✓ ආරක්ෂණ වේතනාව
- ✓ සමපේක්ෂණ වේතනාව

ගනුදෙනු වේතනාව

ඉදිරියේදී භාණ්ඩ හා සේවා මිලදී ගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන් මුදල් ශේෂ රඳවා ගැනීමයි.

නිදසුන්: දෛනික ආහාර ඇඳුම් වැනි දෑ මිලදී ගැනීම සඳහා මුදල් ළඟ තබා ගැනීම

ආරක්ෂණ වේතනාව

අනපේක්ෂිත තත්ත්වයන්හිදී වියදම් කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් මුදල් ශේෂ ලඟ තමන් රඳවා ගැනීමයි.

නිදසුන්: හදිසි ලෙඩ රෝග හදිසි විපත් යනාදියට මුහුණ දීම සඳහා මුදල් ලබා ළඟ තබාගැනීම

සමපේක්ෂණ වේතනාව

අනාගතයේදී විවෘත වන ආයෝජන අවස්ථා තුළ තුළ ආයෝජනය කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් මුදල් ශේෂ ළඟ රඳවා ගැනීමයි.

උදාහරණ : පිළිපත්වල මිල අනාගතයේදී අඩු වී යයි අපේක්ෂාවෙන් එසේ අඩු මිලට , මිලට ගැනීමට මුදල් ළඟ තබා ගැනීම.

මුදලේ අගය

මුදල් ඒකකයකට මිලදී ගත හැකි භාණ්ඩ හා සේවා ප්‍රමාණය මුදලේ අගය වේ.

එනම් මුදලේ සත්‍ය අගයයි නැතහොත් මිලදී ගැනීමේ හැකියාවයි. මෙය ආර්ථිකයේ පවත්නා සාමාන්‍ය මිල මට්ටම මත රඳා පවතී. එනම් සාමන්‍ය මිල මට්ටම ඉහළ යන විට මූර්ත අගය වැඩි වේ .එය මැනීම සඳහා මිල දර්ශක භාවිතා කරනු ලබයි.

උද්ධමනය

ආර්ථිකයේ පොදු මිල මට්ටම අඛණ්ඩව ඉහළ යාම උද්ධමනය වේ. මුදලේ ක්‍රය ශක්තිය නොකඩවා පහළ යාමයි.

උද්ධමනය මැනීම සඳහා මිල දර්ශක භාවිතා කරයි.

නව කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය

උද්ධමනයට හේතු

- ✓ ඉල්ලුම වැඩිවීම
- ✓ මුදල් සැපයුම වැඩිවීම
- ✓ රජයේ වියදම් වැඩිවීම
- ✓ රජයේ වකු බදු පැනවීම

- ✓ නිෂ්පාදන සාධක මිල ගණන් ඉහළ යාම (වැටුප්)

මුදල් සැපයුම/ මූල්‍ය සමස්තය

විවිධ මාර්ගවලින් රටේ මුදල් වෙළඳපොළට ගලාගෙන එන මුළු මුදල් ප්‍රවාහය මුදල් සැපයුම ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ.

නිශ්චිත කාල නිෂ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් තුළදී රටේ ජනතාව අතර සංසරණය වන මුදල් තොගයයි

මුදල් සැපයුමේ ප්‍රභේද

- ✓ පටු මුදල් සැපයුම
- ✓ පුළුල් මුදල් සැපයුම
- ✓ ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල් සැපයුම
- ✓ වඩාත් පුළුල් මුදල් සැපයුම

මුදල් විශුද්ධිකරණය

කළු මුදල් නැවත සාමාන්‍ය නීත්‍යානුකූල සංසරණයට ඇතුළත් කර ගැනීමට රජයන් විවිධ පියවරක් හා උපක්‍රම භාවිතා කරනු ලැබේ. එය මුදල් විශුද්ධිකරණය ලෙස හඳුන්වයි

කළු මුදල් නැවත මුදල් සැපයුමට ඇතුළත් ඇතුළත් කර ගැනීම සඳහා අනුගමනය කරන විධිමත් ක්‍රියාවලියයි.

තැම්පතු සහතික ක්‍රමය හඳුන්වාදීම ,තැන්පතු සඳහා අංකිත ගිණුම් ක්‍රමය ඇරඹීම, විවිධ නීති ඊනි හඳුන්වා දීම යන ක්‍රම මුදල් විශුද්ධිකරණය තුළ භාවිතා කරයි .

විනිමය අනුපාතය

යම් රටක ව්‍යවහාර මුදල් ඒකකයක් තවත් රටක ව්‍යවහාර මුදල් ඒකකයක් සමඟ හුවමාරු වන අනුපාතය විනිමය අනුපාතය වේ.දේශීය මුදල් ඒකකයක් විදේශීය මුදල් ඒකකයක් සමඟ හුවමාරු වන අනුපාතයයි

මෙය ප්‍රකාශ කරන ආකාර දෙකකි.

- ✓ විදේශ විනිමය ගැනුම් මිල
- ✓ විදේශ විනිමය විකුණුම් මිල

විනිමය අනුපාතික ක්‍රම

- ✓ ස්ථාවර විනිමය අනුපාතිකය
- ✓ පූර්ණ පාවෙන විනිමය අනුපාතිකය
- ✓ පාලන පාවෙන විනිමය අනුපාතිකය

විනිමය අනුපාත එහි වෙනස්වීම් මැනීම සඳහා පුළුල්ව භාවිතා වන දුර්ශක දෙකකි

- නාමික සඵල විනිමය අනුපාතිකය
- මූලික සඵල විනිමය අනුපාතිකය

ඉතිරි කිරීම හා ආයෝජන

ඉතිරි කිරීම

පාරිභෝගික ආදායමෙන් වර්තමාන පාරිභෝජනය සඳහා වැය නොකොට අනාගත පරිභෝජනය සඳහා වෙන් කරන ප්‍රමාණය, ඉතිරි කිරීම බව .ඉතිරිකිරීම පාරිභෝජනයේ විරුද්ධ පැත්තයි.

ඉතිරි කිරීමට හේතු ලෙස

- අනාගත උවමනා හා සුරක්ෂිතතාවය සඳහා
- හදිසි අවශ්‍යතා වලට මුහුණ දීම සඳහා
- කෙටි කාලීන හා දිගු කාලීන ඉලක්ක සඳහා

ආයෝජන

ඉතිරි කිරීම්, ආදායම් ඉපයීම සඳහා යෙදවීම ආයෝජනය වේ

ආයෝජන ආදායම් ඉපයීම ආයෝජකයාගේ අපේක්ෂාව වෙයි.

ව්‍යවහාර මුදල් නොවන ගෙවීම් උපකරණ

ලේඛන පදනම් කරගත් උපකරණ

ගෙවීම් පියවීම් පියවීම සඳහා භාවිතා කරනු ලබන කඩදාසි ක්‍රම මීට ඇතුළත් වේ..

- චෙක්පත්	- පොරොන්දු නෝට්ටු
- විනිමය බිල්පත්	- බැංකු අණකර
- ගෙවීම් ඇතවුම්	- මුදල් ඇණවුම්

විද්‍යුත් ගෙවීම් උපකරණ

- ණයපත්	- සෘජු බැර පැවරුම්
- හරපත්	- ස්මාර්ට් කාඩ්
- පෙරගෙවුම් කාඩ්	- විද්‍යුත් මුදල් පසුම්බි පසුම්බි
- සෘජු හර පැවරුම්	- ෂොපින් කාඩ්

ණය පත

කිසියම් නිශ්චිත වටිනාකමක් දක්වා පමණක් ණයට භාණ්ඩ හා සේවා ලබා ගැනීමට බැංකු හා වෙනත් බලයලත් මූල්‍ය ආයතන විසින් භාවිතා කරන්නාගේ නමින් නිකුත් කරනු ලබන පරිගණක ගත කළ ප්ලාස්ටික් කාඩ් ණය පත් ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ.

නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ නිශ්චිත වටිනාකමක් දක්වා භාණ්ඩ හා සේවා ණයට ලබා ගැනීමට මූල්‍ය ආයතන විසින් හඳුන්වා දී ඇති ප්ලාස්ටික් කාඩ්පත් විශේෂයකි.

ණය පතක පාරිශව ලෙස

- කාඩ්පත් හඳුන්වාදුන් මූල්‍ය ආයතන
- කාඩ්පත් සංගමය
- කාඩ්පත් හිමියා
- වෙළෙඳ ආයතනය
- වෙළෙඳ ආයතනයට කාඩ්පත්
- පහසුකම් හඳුන්වාදුන් බැංකුව

ණය පතක ක්‍රියාකාරීත්ව

- බැංකු හෝ මූල්‍ය ආයතන සමාගමක් විසින් නිකුත් කිරීම
- කාඩ්පත් ලබා ගත් අය භාණ්ඩ හා සේවා ලබා ගෙන වෙළඳගෙන වෙළඳුන් වෙත ඉදිරිපත් කිරීම
- අවශ්‍ය සේවා සහ පහසුකම් වෙළඳුන්ගෙන් ලබා ගැනීම
- වෙළඳුන් සිය අයපත් බැංකුවට ඉදිරිපත් කිරීම
- බැංකුව හෝ ආයතන විසින් එය ගෙවීම හෝ වෙළෙන්දාගේ ගිණුමට බැර කිරීම
- බැංකුව විසින් අදාළ ගනුදෙනු විස්තරය කාඩ්පත් හිමියාට දැන්වීම
- කාඩ්පත් හිමියා ගෙවිය යුතු මුදල බැංකුවට ගෙවීම .

ණය පතක මුහුණත සඳහන් තොරතුරු

- නිකුත් කරන ලද බැංකුවේ ලාංඡනය
- ණයපත් ණය පත් අංකය (ඉලක්කම් 16 කින් යුක්තයි)
- ණයපත් සන්නම් ලාංඡනය
- ණය පතේ වලංගු කාලය
- ණයපත් හිමියාගේ නම

ණය පතක පිටුපස සඳහන් වන තොරතුරු ලෙස

- කාන්දම් පටිය
- අත්සන් පටිය

- ණය පතේ ආරක්ෂිත සංකේතය
- නිකුතු ආයතනයේ කොන්දේසි හා නම
- ගනුදෙනුකරු සේවා දුරකථන අංකය

ණයපත් භාවිතයේ වාසි

ගනුදෙනුකරුවන්ට,

- අතේ මුදල් නොමැති වුවද ණයට භාණ්ඩ ලබා ගත හැකි වීම
- අනුමත ණය ප්‍රමාණයෙන් 50%ක් හෝ යම් නිශ්චිත වටිනාකමක් මුදලින් ලබා ගත හැකි වීම
- ගෙවීම් කළ යුතු නියමිත දිනය වන තෙක් අයකරනු නොලැබීම
- වාරික ක්‍රමයට ගෙවීම් කළ හැකි වීම
- ණයට ගත් භාණ්ඩ සඳහා ගෙවිය යුතු අවම මුදල ගෙවීමෙන් ණය පත ක්‍රියාත්මක ව පවත්වාගෙන යන හැකි වීම.

බැරකුවට

- වෙළඳසැල් වලින් විකුණුම් වටිනාකමින් කොමිස් මුදලක් හිමි වීම
- නියමිත දින ඉක්මවූ විට පොලියක් හිමිවේ
- වාර්ෂික සේවා ගාස්තුවක් හිමිවේ
- නියමිත ගනුදෙනුව විද්‍යුත්ව සෘජුව සිදුවීම
- බැරකු ණය ප්‍රමාණය වැඩිවීම නිසා වැඩි ආදායම් ලබයි
- ලියකියවිලි භාවිතය අඩු වීම නිසා පිරිවැය අඩුය.

ව්‍යාපාරිකයාට

- වෙළඳ පිරිවැටුම වැඩිය
- බොල් ණය අඩුවෙයි
- ව්‍යාපාර ආයතනයට ප්‍රචාරණයක් ලැබීම
- ව්‍යාපාරිකයන්ට නිශ්චිතව මුදල් ලැබේ
- මුදල් පරිහරණයේ අපහසුතාවය වැළකීම
- ලියකියවිලි භාවිතය අඩු වීම

ණය පතකින් ගනුදෙනු කිරීමේ අවාසි

- පිරිවැයක් තිබීම
- වංචනික ක්‍රියා සිදුවීම
- ඉහළ පොලියක් අයකිරීම
- තාක්ෂණික දෝෂ නිසා ගැටලු මතු වීම
- පැවරීමට නොහැකි වීම

ලොව ජනප්‍රිය ණයපත් වර්ග

විසා මාස්ටර් ඇමෙක්ස් සිස්ටම්ස්

හරපත්

බැංකු ගිණුම් හිමියෙකුට තම ගිණුමේ ඇති මුදල් වලින් භාණ්ඩ හා සේවා මිලදී ගැනීම සඳහාත් සඳහාත් ටෙලර් යන්ත්‍ර මගින් සපයන සේවා ලබා ගැනීමටත් නිකුත් කරනු ලබන පරිගණක ගත කළ ජ්‍යෙෂ්ඨ කාඩ් විශේෂයයි .

හර පතක් මගින් ගනුදෙනු කිරීමකදී කිරීමක දී අදාළ පුද්ගලයාට හරපත නිකුත් කරන බැංකුවේ හෝ හෝ මූල්‍ය ආයතනයේ පංගම හෝ ඉතුරුම් ගිණුමක් තිබීම අනිවාර්ය වේ

හර පතක පාර්ශව

- කාඩ්පත් හඳුන්වාදුන් බැංකුව
- කාඩ්පත් සංගමය
- කාඩ්පත් හිමියා
- වෙළෙඳ ආයතනය

මුදල් හා ණය පත් වලට සාපේක්ෂව හර පත් වී වාසි ලෙස

- තම ගිණුමේ මුදල් තිබේ නම් ණයපත් ලබාගත නොහැකි කෙනෙකුට පහසුවෙන් හර පතක් ලබා ගත හැකි වීම.
- ප්‍රමාද ගාස්තු පොලී නැත
- ගනුදෙනුව ගිණුම් මගින් පියවීම
- මිලට ගන්නා අවස්ථාවේදී ක්ෂණිකව භාවිතා කළ හැකි වීම
- ATM වලින් මුදල් ලබා ගත හැකි වීම
- විදේශ ගනුදෙනු සඳහා වුවද වුවද යොදා ගත හැකි වීම

හරපත් ක්‍රමයේ වාසි

නිකුතු බැංකුවට

- ණය සැපයීමක් කින් තොරව ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් හා වෙළඳුන්ගෙන් ගාස්තුවක් ලබා ගත හැකි වීම.
- කවුන්ටර් තදබදය අඩු වීම
- ණය එකතු කිරීම බොල් ණය වැනි ගැටලු ඇති නොවීම
- තරගයට සාර්ථකව මුහුණ දිය හැකි වීම

වෙළඳුන්ට

ව්‍යාපාර් අධ්‍යයනය

- අලෙවිකරන භාණ්ඩ වෙනුවෙන් එම අවස්ථාවේදීම තම ගිණුමට මුදල් ලැබීම නිසා දුවශීලනාවය යහපත් වීම
- මූල්‍ය ආයතන වලට ණයපත් දීමෙන් කොමිස් මුදල් ගෙවීමට සිදු නොවීම
- වෙළඳසැල් තුළ මුදල් එක්රැස් නොවීම නිසා ආරක්ෂාව
- ක්ෂණිකව ගිණුම් ගත වීම
- මුදල් අය කිරීමේ දී වැරදි හා වංචා අවම වීම
- අලෙවි ප්‍රවර්ධන කටයුත්තක් ලෙස යොදා ගැනීම

ගනුදෙනුකරුවන්ට

- ලබා ගැනීමට පහසු වීම
- සාපේක්ෂ පිරිවැය අඩු වීම
- භාවිතා කිරීමේ පහසුව
- වෙක්පත් හා ණය පත් භාර ගැනීමට සමහර වෙළඳුන් මැලිකමක් දැක්වුවද හරපත් පැකිලීමකින් තොරව පිළිගැනීම
- හරපත් භාවිතා කළ ටේලර් යන්ත්‍ර මගින් මුදල් ආපසු ලබා ගත හැකි වීම
- මුදල් රැගෙන යාමෙන් ඇතිවන අවදානම අඩු වීම
- ණය පතට ණයපතට සාපේක්ෂව වියදම් වල පාලනයක් සිදු වීම

ණයපත් හා හරපත් අතර ඇති වෙනස්කම්

හරපත්	ණයපත්
<p>බැංකු ගිණුම් නිබිම අවශ්‍ය වේ</p> <p>තමාගේ බැංකුවේ ඇති මුදල් ප්‍රමාණයට භාණ්ඩ හා සේවා ලබා ගත හැකිය</p> <p>මුදල් ලබාගැනීමේදී පොලියක් අය නොකරයි</p> <p>බැංකු ගිණුමක් පදනම් කරගනී</p> <p>ස්වංක්‍රීය ටේලර් යන්ත්‍ර මගින් මුදල් ලබාගත හැකිය</p> <p>ිණුම් නිමියකු වීම අනිවාර්ය වේ.</p>	<p>බැංකු ගිණුමක මුදල් නිබිම අවශ්‍ය නොවේ</p> <p>භාණ්ඩ හා සේවා ණයට ලබා ගත හැකිය</p> <p>මුදල් ලබාගැනීමේදී පොලියක් අයකරයි</p> <p>බැංකු ගිණුමක් පදනම් කර නොගනී</p> <p>ටේලර් යන්ත්‍රයක් මගින් මුදල් ලබාගත නොහැක</p> <p>ලබා ගත නොහැක</p> <p>ිණුම් නිමියකු වීම අනිවාර්ය නැත</p>

පෙරගෙවුම් කාඩ්පත්

වටිනාකම ගෙවූ පසු සේවාව හෝ භාණ්ඩය ලබා ගැනීම සඳහා නිකුත් කරන ජ්ලාස්ටික් කාඩ් පතකි. කාඩ් පත භාවිතා කර හෝ එහි පින් අංකය භාවිතා කර භාණ්ඩය හා හෝ සේවාව ලබාගත හැක.

විද්‍යුත් මුදල් පසුම්බි

මයික්‍රොවිප් එකක් මගින් කිසියම් මුදල් වටිනාකමක් ගබඩා කරන ලද විද්‍යුත් මුදලකි. එනම් ප්ලාස්ටික් කාඩ් පතකි. මෙය ස්මාර්ට් කාඩ් පතකට සමානවේ. ණය පතක් ලෙස හෝ හර පතක් ලෙස භාවිතා කළ හැක.

ස්මාර්ට් කාඩ් පත

මෙය විද්‍යුත් මුදලකි. එනම් විද්‍යුත් සර්කිට් එකක් සහිත ප්ලාස්ටික් කාඩ් පතකි. මේවා විප් කාඩ් ලෙස ද හඳුන්වයි. විද්‍යුත් මුදල් පසුම්බියකට සමාන වේ. වටිනාකම අඩුවන විට කාඩ් පතට වටිනාකම පිරවිය හැක.

Pay pass කාඩ්

ණය කාඩ්පතක් ලෙස භාවිතා කරනු ලබන ප්ලාස්ටික් කාඩ්පත් විශේෂයකි. මෙමගින් ගනුදෙනු කිරීමේදී අත්සන් කිරීම හෝ පින් යෙදීම අවශ්‍ය නැත.

පෙරගෙවුම් ණය පත්

ගනුදෙනුකරු කල්තියා ගෙවන ලද මුදල හෝ තැන්පතුව භාවිතා කොට ගෙවීම් කිරීමට බැංකුව විසින් හිකුත් කරන ලද ප්ලාස්ටික් කාඩ් පතකි. ණය කාඩ්පතක් ලෙස සලකනු ලැබුවද සත්‍ය වශයෙන්ම ණයපතක් ලෙස පිළිගත නොහැක.

සුරක්ෂිත ණයපත

ණයපත් හිමියා විසින් බැංකුවේ විවෘත කරන තැන්පත් ගිණුමක් ඇප වශයෙන් රඳවාගෙන හිකුත්කරන ණයපත සුරක්ෂිත ණයපතකි.

සෘජු හර පැවරුම්

තම ගිණුම හර කරමින් යම් ගෙවීමක් සිදුකරන ලෙසට ගිණුම් හිමියෙකු විසින් විද්‍යුත් මාධ්‍යයක් ඔස්සේ බැංකුව වෙත නියෝග කරනු ලබයි.

බැංකු ගිණුම් හිමියෙකු තමා විසින් මාස් පතා අනිවාර්යයෙන් ගෙවිය යුතු වියදම්, එනම් රක්ෂණ වාරික, දුරකථන බිල්, ණය වාරික, විදුලි බිල්පත්, ජල බිල්පත්, ගෙවීම් සිදු කිරීමට සිය බැංකුව වෙත ලබා දෙන නියෝගයකි. අදාළ නියෝජනය අන්තර්ජාලය, ටෙලර් යන්ත්‍රය වැනි විද්‍යුත් මාධ්‍යයක් භාවිතයේ ලැබුණු පසු බැංකුව විසින් අදාළ ගිණුම් හිමියාගේ ගිණුමට ගෙවිය යුතු වියදම් ස්වයංක්‍රීව හර කරනු ලබයි.

සෘජු බැර පැවරුම්

තම ගිණුමට යම් මුදලක් බැර කරන ලෙසට ගිණුම් හිමියෙකු විසින් විද්‍යුත් මාධ්‍යයක් ඔස්සේ තම බැංකුව වෙත නියෝග කරනු ලැබීමයි.

බැංකු ගිණුම් හිමියා විසින් සිය බැංකුවට තවත් ගිණුමකින් ලැබිය යුතු මුදල් සෘජුවම සිය ගිණුමට බැර කිරීම සඳහා හිකුත් කරනු ලබන නියෝගයකි. මෙම නියෝගය ටෙලර් යන්ත්‍රය, අන්තර්ජාලය වැනි විද්‍යුත් මාධ්‍යයක් භාවිතයෙන් බැංකුව වෙත සිදු කරන බැවින් මෙය විද්‍යුත් මුදල් විශේෂයක් ලෙස සැලකේ.

ගනුදෙනු කළ හැකි උපකරණ

යම් පාර්ශවයක් සතු අයිතිය තවත් පාර්ශවයක් වෙත පැවරිය හැකි මුහුණත වටිනාකමක් සඳහන් ලේඛන, ගනුදෙනු කළ හැකි උපකරණ නම් වේ.

හුදු භාරදීමෙන් හෝ පිටසන් කර භාර දීමෙන් එක් පුද්ගලයෙකුගෙන් තවත් පුද්ගලයෙකුට අයිතිය පැවරිය හැකි ලියවිල්ල, ගනුදෙනු කළ හැකි උපකරණ බව

මෙම යෙදුමෙහි ඇතුළත් " ගනුදෙනු කළ හැකි" යන්නෙහි අර්ථය වන්නේ භාරදීමෙන් පැවරිය හැකි බවයි. "උපකරණ" / "ලියවිල්ල" යන පදයෙන් ලිඛිත ලියවිල්ල යන අර්ථය ගෙන දේ.

ගනුදෙනු කළ හැකි ලියවිලි සම්බන්ධ නීතිමය රාමුව ඉදිරිපත් කෙරෙන්නේ 1927 අංක 25 දරණ විනිමය බිල් ආඥා පණත මගිනි.

ගනුදෙනු කළ හැකි උපකරණ වල ලක්ෂණ

- පැවරිය හැකි බව
- පැවරුම්ලාභියාට වඩා වැඩි අයිතියක් ලැබෙන බව
- පැවරුම්ලාභියාගේ නමින් නඩු පැවරිය හැකි බව
- පූර්ව නියමයන් පවතින බව

පහසුවෙන්/නිදහසේ පැවරිය හැකි බව

හුදු බාර දීමෙන් හෝ පිටසන් කිරීමෙන් අයිතිය පැවරිය හැකි වීමයි

පැවරුම්ලාභියා ට පූර්ණ නිශ්චිත නිමිකමක් ලැබීම පැවරුම්/ පැවරුම්ලාභියාට වඩා හොඳ අයිතියක් ලැබීම.

පවරන්නා ගේ නිමිකම සම්බන්ධයෙන් පැවති කවර හෝ දෝෂයක බලපෑමෙන් තොරව පැවරුම්ලාභියාට ලියවිල්ලේ මුහුණත වටිනාකමෙහි නිත්‍යානුකූල අයිතිය හිමි වීමයි.

පැවරුම්ලාභියාට තමා නමින් නඩු පැවරිය හැකි වීම/ පැවරුම්ලාභියාට ගෙවූ මුදල ආවරණය කරගත හැකි වීම

ලියවිල්ලට අදාල වටිනාකම ලබා ගැනීම සඳහා මීට පෙර ලියවිල්ල දැරූ අයට විරුද්ධව පැවරුම්ලාභියාට තම නමින් නඩු පැවරීමට හැකි වීමයි.

පූර්ව නියමයන්

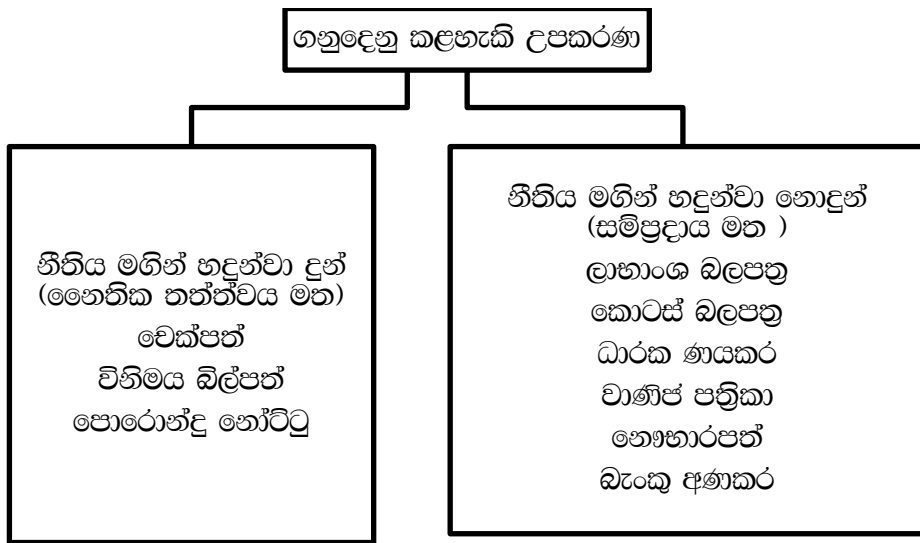
ව්‍යාපාරික අධ්‍යයනය

වලංගු දිනය, වලංගු කාලය, පිටසන් කිරීමේ රීති, වර්තමාන ධාරකයා, අගරු විමකදී ඊට විරෝධය පෑමට අවශ්‍ය සාධක යනාදී නියමයන් ඉටුවිය යුතු බවයි.

ගනුදෙනු කළහැකි උපකරණ වර්ගීකරණය

නීතිය මගින් හඳුන්වා දුන් ගනුදෙනු කළහැකි උපකරණ පවතී. ඒවා විනිමය පත්‍ර ආඥාපනත මගින් හඳුන්වා දුන් ඒවාය. ඒවාට නෛතිකමය තත්ත්වයක් නිමි වී ඇත. නමුත් නීතිය මගින් හඳුන්වා නොදුන්හඳු භාවිතය හා සම්ප්‍රදාය මත නිර්මාණය වූ ගනුදෙනු කළහැකි උපකරණද පවතී.

- නීතිය මගින් හඳුන්වා දුන් උපකරණ
- නීතිය මගින් හඳුන්වා නොදුන් උපකරණ

ගනුදෙනු කළනොහැකි උපකරණ

ඇතැම් ලියවිලි මගින් ගනුදෙනු පියවිය හැකි වුවත් එනම්, මුදල් ප්‍රේෂණයට යොදා ගත හැකි වුවත් ගනුදෙනු කළනොහැකි උපකරණ ලෙස සලකණු ලබන්නේ අයිතිය පැවරීමට නොහැකි නිසාය.

- මුදල් ඇණවුම්
- විදුලි මුදල් ඇණවුම්
- සංචාරක චෙක්පත්
- ණයවර ලිපි

චෙක්පත්

ඉල්ලු විට ගෙවන ලෙසට පංගම ගිණුම් නිමියෙකු විසින් තම වාණිජ බැංකුව වෙත නියෝග කරන විධාන පත්‍රිකාව චෙක්පතක් වේ.

ජංගම ගිණුම් හිමියෙකු විසින් එහි සඳහන් මුදල, නම සඳහන් පුද්ගලයාට හෝ රැගෙන එන අයෙකුට ගෙවන ලෙස වාණිජ බැංකුවකට කරනු ලබන කොන්දේසි විරහිත ලිඛිත නියෝගය ,වෙක්පත් බව, බැංකු කරුවෙකු වෙත අණ කෙරුණු ඉල්ලු විට ගෙවිය යුතු විනිමය බිල,වෙක්පතකි.

වෙක්පතක පාර්ශව

- අණකරු
- අණලදු
- ආදායකයා
- ධාරකයා

අණකරු

වෙක්පත ලියා අත්සන් කරනු ලබන පුද්ගලයා ය. මොහු වාණිජ බැංකුවක ජංගම ගිණුම් හිමියෙකි.

අණලදු

අණකරුගේ ජංගම ගිණුම පවත්නා වාණිජ බැංකුව වෙයි. නැතහොත් අණකරුගේ බැංකුකරු ය.

ආදායකයා

වෙක්පතෙහි සඳහන් මුදල ලැබිය යුතු පුද්ගලයා වශයෙන් නම් කර ඇති තැනැත්තා ය. වෙක්පතෙහි ගෙවනු තීරයේ නම සඳහන් තැනැත්තා ය.

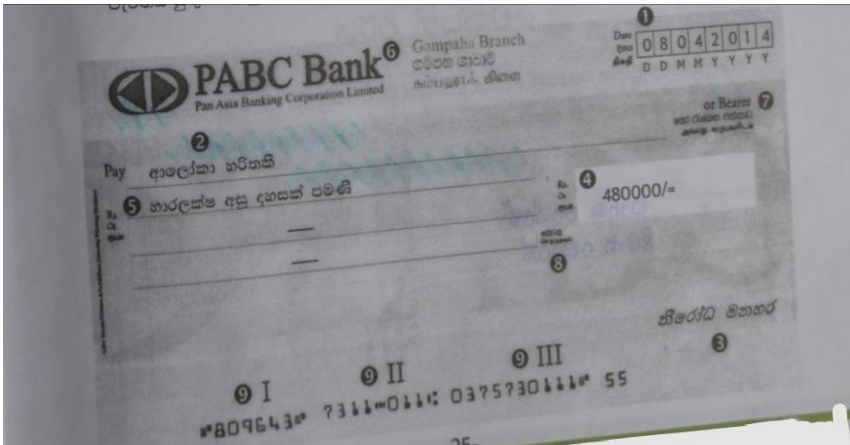
ධාරකයා

වෙක්පතකින් ගෙවීම් ලැබීමට හිමිකමක් ඇති වෙක්පත දරා සිටින ඕනෑම අයෙකු.

(අණකරු විසින් ලියා අත්සන් කළවෙක්පතක් ළඟ තබාගෙන සිටින්නා)

වෙක්පතක ආකෘතිය

පහත පරිදි වෙක්පතක සරල ආකෘතියක් ඉදිරිපත් කළහැක.එමගින් වෙක්පතක පැවතිය යුතු කරුණු හඳුනාගැනීමට හැක.

- 01 - දිනය 2014.04.08
- 02 - ආදායකයාගේ නම ආලෝකා හරිනකි
- 03 - අණකරුගේ අත්සන නීරෝධ මනහර
- 04 - වටිනාකම ඉලක්කමෙන් රු.480,000
- 05 - වටිනාකම අකුරින් භාරලක්ෂ අසුදහසයි
- 06 - අණලත් බැංකුවේ හා බැංකු ශාඛාවේ නම PABC ගම්පහ ශාඛාව
- 07 - ධාරක වගන්තිය හෝ රැගෙන එන්නාට
- 08 - "ගෙවනු" යන නියෝගය ගෙවනු
- 09 - MICR
 - වෙක්පත් අංකය 809643
 - බැංකුවේ හා ශාඛාවේ අංකය 7311 011
 - ජංගම ගිණුමේ අංකය 0375730111 55

පිලිපත

වෙක්පතෙහි අන්තර්ගත කරනු ලබන ප්‍රධාන තොරතුරු සාරාංශ කොට ලියා තැබීම සඳහා වෙක්පතෙහි ඉඩ සලසා ඇති කොටස, පිලිපත වේ.

දිනය, ආදායකයා, වටිනාකම, වෙක්පත් අංකය යන ආදී මූලික කරුණු මෙහි ඇතුළත් වන අතර සිතීමට නොහැකි ලෙස භාවිතා කරයි.

වෙක්පත් වර්ග

වෙක්පත් වර්ග ප්‍රධාන වශයෙන් දෙකකි. වෙක්පත් වර්ග කරන්නේ එම වෙක්පත් පැවරීමේ නිදහස පදනම් කරගනිමිනි. ඇතැම් වෙක්පත් පැවරීමේ දී හුදු භාරදීමෙන් පැවරිය හැක. එහෙත් තවත් වෙක්පත් පැවරීමේදී ඒවා හුදු භාරදීමෙන් පැවරිය නොහැක.

- ධාරක වෙක්පත්
- විධාන වෙක්පත්

ධාරක / භාරක වෙක්පත්

පැවරීමේ පූර්ණ නිදහස සහිතව වෙක්පත් දරාසිටින ඕනෑම අයෙකුට අය ලබාගත හැකි පරිදි ලියන ලද වෙක්පතක් ධාරක වෙක්පතක් වේ.

විශේෂත්වය :- වෙක්පත පැවරීමට පූර්ණ නිදහසක් පැවතීම.

වෙක්පතක්, ධාරක වෙක්පතක් බවට පත් කිරීමේදී ,

- "හෝ / රැගෙන එන්නාට" යන පදය නිරූපණය වී පැවතීම.
- ආදායකයාගේ නම වෙනුවට මුදල් ලෙස ලියා තිබීම
- හිස් පිටසතක් යොදා තිබීම

යන කවර හෝ මූලිකාංගයක් භාවිතා වී තිබිය යුතුය.

විධාන / ඇණවුම් වෙක්පත්

ආදායකයාට හෝ ඔහුගේ විධානයට පමණක් අය ලබාගත හැකි පරිදි ලියන ලද වෙක්පතක්, විධාන වෙක්පත් වේ.

විශේෂත්වය :- විධාන වෙක්පත් පැවරීමේ පූර්ණ නිදහස නොමැත. එනම් වෙක්පත දරා සිටින ඕනෑම අයෙකුට අය ලබාගත නොහැක. ආදායකයාට හෝ ඔහුගේ විධානයට පමණක් අය ලබාගත හැක.

විධාන වෙක්පතක් පැවරීම

විධාන වෙක්පත් පැවරිය හැක. ඒ සඳහා ආදායකයා විසින් පිටසන් කළ යුතුය.

ධාරක වෙක්පත් හා විධාන වෙක්පත් සැසඳීම

අසමානතා

විධාන වෙක්පත	ධාරක වෙක්පත්
--------------	--------------

ව්‍යාපාර් අධ්‍යයනය

සුලභ නොවන තත්වයකි.	සුලභ තත්වයකි.
ආදායකයාට හෝ ඔහුගේ විධානයට පමණක් අය ලබාගත හැකි වීම.	මිනෑම අයෙකුට අය ලබාගත හැක.
පැවරීමේ පූර්ණ හිඳහස නොමැති වීම.	පූර්ණ හිඳහස ඇත.
පිටසන් කර පැවරීමට හැකි වීම.	හුදු භාරදීමෙන් පැවරිය හැක.
සාපේක්ෂව ලැබෙන ආරක්ෂාව වැඩි වීම.	සාපේක්ෂව ආරක්ෂාව අඩුය.
හෝ / රැගෙන එන්නාට යන වගන්තිය ඉවත් කර තිබීම.	ඉවත් කර නොමැත.

සමානතා

- ධාරක මෙන්ම විධාන වෙක්පත් පැවරිය හැක.

වෙක්පත් පැවරීම

- හුදු භාරදීමෙන් පැවරීම.
- පිටසන් කර භාරදීමෙන් පැවරීම.

හුදු භාරදීමෙන් පැවරීම - පිටසන් නොකර පැවරීමයි. එලෙස පැවරිය හැකි වන්නේ ධාරක වෙක්පත්ය.

පිටසන් කර පැවරීම - වෙක්පතක් පිටසන් කර පවරනු ලැබීමකි. එලෙස පිටසන් කර පැවරිය යුත්තේ විධාන හෙවත් ඇණවුම් වෙක්පත්ය.

පිටසන් කිරීම

වෙක්පතේ මුහුණත සඳහන් පරිදි , ආදායකයා විසින් වෙක්පත පිටපස නම නම සඳහන් කරනු ලැබීම පිටසන් කිරීමක් ලෙස හැඳින්වේ. ආදායකයාගේ නම ඔහු විසින් වෙක්පත පිටපස ලිවීමයි.

පිටසන් කිරීමේ ප්‍රතිඵලය වන්නේ,

අයිතිය පැවරීම යි. එනම් අයිතිය අනහරීමයි. නිර්ව්‍යාජ පැවරීමක් බව තහවුරු කිරීමයි.

පිටසන් වර්ග

- හිස් පිටසහ
- විශේෂ පිටසහ
- සීමාකාරී පිටසහ

හිස් පිටසහ

ආදායකයාගේ නම පමණක් සඳහන් කරමින් පිටසහ කිරීමයි.

අවසාන පිටසහ හිස් පිටසහක් නම් එම වෙක්පත ධාරක වෙක්පතක් වේ. තවදුරටත් පවරයි නම් යළි පිටසහ කිරීමක් අවශ්‍ය නැත.

විශේෂ පිටසහ

පැවරුම් ලාභියෙකුගේ නම සඳහන් කරමින් පිටසහ කිරීමයි.

විශේෂ පිටසහ සහිත වෙක්පතක් තව දුරටත් පැවරිය හැක. ඒ සඳහා නැවත පිටසහ කළ යුතුය.

සීමාකාරී පිටසහ

තවදුරටත් පැවරිය නොහැකි පරිදි පිටසහ කිරීමයි.

මෙම පිටසහ ආරක්ෂාකාරී බවින් වැඩිය. මින් ඉදිරියට වෙක්පත පැවරිය නොහැකි නිසා තවදුරටත් ගනුදෙනු කිරීම වැළකේ.

පිටසහ කරනු ලබන අවස්ථා

වෙක්පත් පිටසහ කිරීමේ හැකියාව ලබන පළමු පාර්ශවය එහි ආදායකයා වේ. අනතුරුව වෙක්පත ධාරකයෙකුටද එම වෙක්පත පිටසහ කළ හැක.

- විධාන වෙක්පතක් පැවරීමේ දී
- වෙක්පතට බැංකු කවුන්ටරයෙන් අය ලබා ගැනීමේදී
- වෙක්පත ගිණුමක තැන්පත් කරන විට

වෙක්පතක රේඛනය

වෙක්පතක් මතුපිට සරල සමාන්තර රේඛා 02ක් ඇඳීම හෝ බැංකුවක නම සඳහන් කිරීම වෙක්පත් රේඛනය යි.

සරල සමාන්තර රේඛා ඇඳීමෙන් හෝ බැංකුවක නම සඳහන් කිරීමෙන් හෝ එම මූලිකාංග දෙකම ඒකබඳ්ධ කිරීමෙන් රේඛනය සිදුවන බව.

රේඛිත චෙක්පතකට අය ලබාගැනීම,

රේඛීය චෙක්පතක් සඳහා බැංකු කවුන්ටරයෙන් මුදල් ලබාගත නොහැකි අතර ජංගම ගිණුමක තැන්පත් කිරීමෙන් මුදල් ලබාගත හැකිය. ඒ අනුව රේඛිත චෙක්පතකට මුදල් ලබා ගැනීමේදී ජංගම ගිණුමක තැන්පත් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණකි. විශේෂ අවස්ථාල ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම් තුළද තැන්පත් කළ හැක.

රේඛනයේ මූලික අපේක්ෂාව

චෙක්පත සඳහා ආරක්ෂාවක් ලබාදීම.

රේඛනයේ දී භාවිතා කරන සම්මත යෙදුම්

චෙක්පතක් රේඛනයේ දී ප්‍රධාන වශයෙන් සම්මත යෙදුම් හෙවත් වගන්ති දැවින්වයක් යොදා ගනී.

- ගනුදෙනු කළ නොහැක.
- ආදායකයාගේ ගිණුමට පමණයි.

ගනුදෙනු කළ නොහැක

චෙක්පතක් පැවරීමේදී පවරන්නාට ඇති අයිතිය ඉක්මවූ අයිතියක් පැවරුම්ලාභියාට හිමි නොවන බව මින් අදහස් වේ. චෙක්පත අතින් අත පැවරීමට මෙම රේඛනයෙන් බාධාවක් නැත. මෙය පවරන්නාගේ හිමිකම පිළිබඳව ප්‍රවේශම් වීමට පැවරුම්ලාභියාට කරන අනතුරු ඇඟවීමකි.

පැවරුම්ලාභියාට වඩා වැඩි අයිතියක් ලැබීම යන සාමාන්‍ය ගුණාංගය අභියෝගයට ලක් කර ඇත.

පැවරුම්කරුට ඇති අයිතියට සමාන අයිතියක් පැවරුම්ලාභියාට හිමිවේ.

ආදායකයාගේ ගිණුමට පමණයි

චෙක්පතක් එහි නම සඳහන් ආදායකයාගේ ජංගම ගිණුම තුළ පමණක් අය ලබා ගැනීම පිණිස තැන්පත් කළ හැකි බව මින් අදහස් වේ. ගිණුමක් නොමැති අයෙකුට මෙවැනි චෙක්පතක් ලැබුණු විට මුදල් ලබා ගැනීම සඳහා අනුකරු ලවා රේඛනය අවලංගු කර ගැනීම සාමාන්‍යයෙන් කළ යුතුය.

ගනුදෙනු කළ හැකි ලියවිල්ලක් සතු පැවරීමට ඇති හැකියාව නම් වූ ගුණාංගය අභියෝගයට ලක් කර ඇත.

ආදායකයාගේ ගිණුම තුළ පමණක් තැන්පත් කළ හැකි බැවින් පැවරීම සඳහා හැකියාවක් නැත.

රේඛන වර්ග

රේඛන වර්ග දෙකකි.

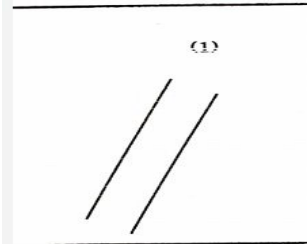
- සාමාන්‍ය රේඛනය
- විශේෂ රේඛනය

සාමාන්‍ය රේඛනය

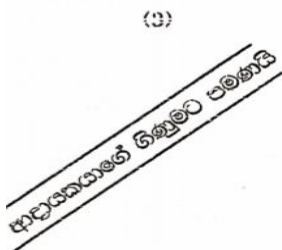
චෙක්පතක් මතුපිට සරල සමාන්තර රේඛා 02ක් ඇඳීමයි. මෙහිදී වාණිජ බැංකුවක නමක් හැර වෙනත් ඕනෑම සම්මත යෙදුමක්, ප්‍රකාශයක් යෙදිය හැක.

සාමාන්‍ය රේඛනයේ ප්‍රභේද

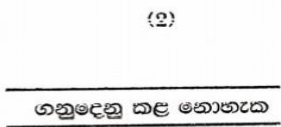
- ඕනෑම වාණිජ බැංකුවක ඕනෑම අයෙකුගේ පංගම ගිණුමක තැන්පත් කළ හැකි බව

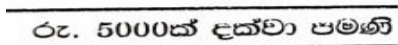
- ඕනෑම වාණිජ බැංකුවක ඇති ආදායකයාගේ පංගම ගිණුම තුළ පමණක් තැම්පත් කළ හැකි බව
- පැවරුම් කිරීමට අවස්ථාක් නොමැති බව

- පැවරුම්ලාභියාට, පැවරුම්කරුට වඩා වැඩි අයිතියක් හිමි නොවන බව පවසයි
- පැවරුම්කරුට ඇති අයිතියම පැවරුම්ලාභියාට හිමිවීම.

- චෙක්පතෙහි වටිනාකම රු.5,000ක් නොඉක්මවිය යුතු බව.
- උපරිම අගයක් සඳහන් කළ විට එම අගය ඉක්මවා චෙක්පත ලිවිය නොහැකි බව

විශේෂ රේඛනය

වෙක්පතක් මතුපිට වාණිජ බැංකුවක නම සඳහන් කිරීමයි.

විශේෂ රේඛනයක තිබිය යුතු අන්‍යාවශ්‍යම අංගය වන්නේ බැංකුවක නම සඳහන් කර තිබීමයි. මෙහිදී බැංකුවක නම සමඟ ඕනෑම සම්මත ප්‍රකාශයක් යෙදිය හැක. මුදල් ලබාගැනීමේ දී රේඛනයේ නම සඳහන් බැංකුවේ පමණක් වෙක්පත තැන්පත් කළ හැක.

විශේෂ රේඛනයේ ප්‍රභේද

- ලංකා බැංකුවේ ඕනෑම අයෙකුගේ ජංගම ගිණුමක් තුළ වෙක්පත තැන්පත් කළ හැකි බව.

ලංකා බැංකුව

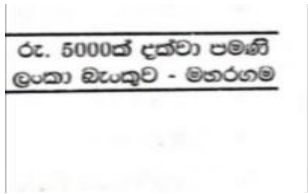
- මහජන බැංකු ඕනෑම අයෙකුගේ ජංගම ගිණුමක් තුළ වෙක්පත තැන්පත් කළ හැකි බව.
- මහජන බැංකු ආදායකයාගේ ජංගම ගිණුම තුළ පමණක් තැන්පත් කළ හැකි බව. පැවරීමටද හැකියාවක් නොමැති අතර ආදායකයාගේ ගිණුමේ පමණක් තැන්පත් කළ හැක.

ආදායකයාගේ ගිණුමට පමණයි
මහජන බැංකුව

- පැවරුම්ලාභියාට පැවරුම්කරුට වඩා වැඩි අයිතියක් හිමි නොවන බවත් මහජන බැංකුවේ ජංගම ගිණුමක තැන්පත් කළ යුතු බවත්ය.

ගනුදෙනු කළ නොහැකිය
මහජන බැංකුව

- වෙක්පතෙහි වටිනාකම රු.5,000 ක් නොඉක්මවිය යුතු බවත් ලංකා බැංකු ජංගම ගිණුමක තැන්පත් කළ යුතු බවත්ය.

වෙක්පතක් රේඛනය කළ හැකි පාර්ශව

- අණකරු
- ආදායකයා
- අණලදු
- ධාරකයා

ප්‍රධාන පාර්ශවයකට අමතරව වෙක්පතක් හා සම්බන්ධ ඕනෑම පාර්ශවයකට රේඛනය කළ හැක.

රේඛනය අවලංගු කිරීම

වෙක්පතක් ඕනෑම අයෙකුට රේඛනය කළ හැක. එමෙන්ම රේඛනයට අලුත් අංගයක් එක් කළ හැක. නමුත් රේඛනය අවලංගු කළ හැක්කේ එක් අයෙකුට පමණි. ඔහු වෙක්පතේ අණකරු වේ.

රේඛිත වෙක්පතකින් ගනුදෙනු කිරීම

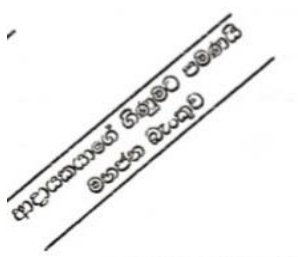
රේඛිත වෙක්පතක් ලැබුවෙකුට පහත සඳහන් ඕනෑම ක්‍රියාමාර්ගයක් අනුගමනය කළ හැක.

- තම ජංගම ගිණුමේ තැන්පත් කර මුදල් ලබා ගැනීම
- පහසුකම් සැලසී ඇත්නම් ගෙවීමක් පියවීමට යොදා ගැනීම
- පහසුකම් ඇතොත් වෙනත් අයෙකුට පවරා හෝ වෙනත් අයෙකුගේ ජංගම ගිණුමක තැම්පත් කර මුදල් ලබා ගැනීම
- තමාට ජංගම ගිණුමක් නොමැති නම් රේඛනය අවලංගු කරවාගැනීමට ක්‍රියාකිරීම

නමුත් ආදායකයාගේ ගිණුමට පමණයි යන වගන්තිය සහිත රේඛිත වෙක්පතක් ලද විට ජංගම ගිණුමක් නොමැති අයෙකුට කළ හැක්කේ රේඛනය අවලංගු කරවාගැනීම පමණකි.

වෙක්පතට උපරිම ආරක්ෂාවක් ලබාදීම

ආදායකයාගේ ගිණුමට පමණයි යන වගන්තිය සහිතව විශේෂ රේඛනය කරනු ලැබේ.

වෙක්පත් නිෂ්කාශනය

වෙක්පත් නිෂ්කාශනය වෙක්පත් පැහැදුම් ක්‍රමය ලෙසද හඳුන්වන අතර අන්තර් බැංකු වෙක්පත් හුවමාරුව හෙවත් තුලනය වෙක්පත් නිෂ්කාශනය ලෙස හැඳින්වේ.

වෙක්පත නිකුතු බැංකුව හා වෙක්පත රැස්කරන බැංකුව අතර වෙක්පත් හුවමාරු කර ගැනීමේ විධිමත් ක්‍රියාවලිය වෙක්පත් නිෂ්කාශනය නම් වේ.

වර්තමානයේ වෙක්පත් නිෂ්කාශනය කරනුයේ ජායාගත පිලිබිඹු වෙක්පත් නිෂ්කාශන ක්‍රමය යටතේය. එම නිෂ්කාශනය ලංකා ක්ලියර් (පෞද්) සමාගම විසින් සිදුකරනු ලබයි.

වෙක්පතක් හා සම්බන්ධ බැංකු දෙකකි.

වෙක්පත නිකුතු බැංකුව

වෙක්පත සඳහා මුදල් ගෙවීමට වගකීමෙන් බැඳීසිටින බැංකුව නිකුතු බැංකුව වේ. අණකරුගේ ජංගම ගිණුම පවත්වාගෙන යන වාණිජ බැංකුවයි.

වෙක්පත් රැස්කරන බැංකුව

අය ලබා ගැනීම සඳහා ආදායකයා හෝ ධාරකයා විසින් වෙක්පත නැන්පත් කරන ලද බැංකුව රැස්කරන බැංකුවයි.

වෙක්පතක් අගරු වීම / අවනම්බු වීම.

අණකරුවෙකු විසින් නිකුත් කල වෙක්පතක් ගෙවීම සඳහා ඉදිරිපත් කළ විට බැංකුව විසින් ගෙවීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම වෙක්පතක් අගරු වීම නම් වේ.

බැංකුකරුගේ මැදිහත්වීම නිසා හෝ බැංකුකරුට ලැබෙන උපදෙසක් නිසා හෝ වෙක්පතකට මුදල් නොගෙවන අවස්ථාවන් වෙක්පත් අගරු වීමකි.

වෙක්පතක් අගරු වීමට හේතු

- ගිණුමේ ප්‍රමාණවත් මුදල් නොමැති වීම.
- වෙක්පතේ හිමිකම පලදවීම.
- ව්‍යාජ වෙක්පතක් වීම.
- වෙක්පතට හානි සිදුවී තිබීම.
- අණකරුගේ අත්සනෙහි දෝෂ තිබීම.
- පිටසහ අපැහැදිලි වීම.
- අණකරු සිහිවිකල් වීම, බුන්වත් වීම, මරණයට පත්වීම.
- ගිණුම වසා තිබීම.
- වෙක්පත කල් ඉකුත් වී තිබීම.

- ගානිනි නියෝගයක් ලැබීම.
- වෙක්පත ලිවීමේ දෝෂ පැවතීම.

අගරු වෙක්පත් නිවේදනය

තැන්පත් කළ වෙක්පතක් අගරුවා විට ඒ බව දැනුම් දෙමින් ලංකා ක්ලියර් (පෞද්) සමාගම වෙක්පතේ තැන්පත්කරු වෙත එවනු ලබන ලියවිල්ල අගරු වෙක්පත් නිවේදනය වේ.

අගරු වෙක්පත් නිවේදනය A,B,C යන කොටස් වලින් සකස් වී ඇත.

A කොටස - වෙක්පත පිළිබඳ තොරතුරු

B කොටස - නිශ්කාන්තය පිළිබඳ තොරතුරු

C කොටස - වෙක්පතෙහි ඡායාගත පිළිඹිබුව

අගරු වෙක්පත් නිවේදනයක් ලාභියෙකුට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග

- නැවත නිෂ්කාන්තය සඳහා යොමු කිරීම.
- අනුකරු වෙත ඉදිරිපත් කිරීම
- නීතිමය පියවර ගැනීම සඳහා යොදා ගැනීම

නැවත බැංකුවට ඉදිරිපත් කළ හැකි බවට වූ වගන්ති

- ආදායකයාගේ පිටසහ අවශ්‍ය වේ.
- බැරපත තහවුරු කර නොමැත
- මතු දාතමි වෙක්පතකි.
- ආදායකයාගේ පිටසහ අපැහැදිලිය.
- අයපත් උපලබ්ධි වී නොමැත

නැවත බැංකුවට ඉදිරිපත් කළ නොහැකි බවට වූ වගන්ති

- අනුකරුගේ අත්සන ආදර්ශයට වෙනස්ය.
- වෙක්පත කල් ඉකුත් වී ඇත.
- ගිණුම වසා ඇත.
- වෙක්පත අවිධිමත් ලෙස නිකුත් කර ඇත.
- වලංගු කාලය ඉකුත් වී ඇත.
- වෙක්පත අසම්පූර්ණය.

අගරු සටහන් වර්ග සහ ඒවායේ අර්ථයන්

අනුකරු විමසනු

වෙක්පතට ගෙවීම් කිරීමට ප්‍රමාණවත් මුදලක් ගිණුමේ නොමැති හා අනුකරු අයිරා පහසුකම් ලබා නොමැති අවස්ථාවලදී යොදයි.

අනුකරුගේ අත්සන අවශ්‍යය.

අනුකරු විසින් අත්සන් නොකල වෙක්පත් ගෙවීම් සඳහා ඉදිරිපත් කළ විටක.

අනුකරුගේ අත්සන ආදර්ශයෙන් වෙනස්ය.

වෙක්පතට යොදා තිබෙන අත්සන බැරකුට්ට ලබාදුන් ආදර්ශ අත්සනට වඩා වෙනස් වන විට

අනුකරු ගෙවීම අත් හිටුවා ඇත.

අනුකරු තමා හිකුත් කල වෙක්පතට ගෙවීම් සිදු නොකරන ලෙසට බැරකුට්ට උපදෙස් ලබා දී ඇති විටක.

අයපත් උපලබ්ධි වී නොමැත

ගිණුමට බැර කිරීම සඳහා ඇති වෙක්පත් මෙතෙක් ගිණුමට බැර නොවූ අවස්ථාවලදී ගෙවීම් සඳහා යම් වෙක්පතක් ඉදිරිපත් වූ විට හා ඒ සඳහා ගිණුමේ ප්‍රමාණවත් මුදලක් නොමැති වූ විට යොදන අගරු සටහනයි.

බැරපත් තහවුරු කර නොමැත.

බැරකු වැඩ වර්ජනයක් පැවතීම වැනි සාමාන්‍ය බැරකු කටයුතු අඩපණවී ඇති විශේෂ අවස්ථාවක වෙක්පතට ගෙවීම කිරීම සඳහා ගිණුමේ ශේෂය ප්‍රමාණවත් නොවන විටෙක, එමෙන්ම උපලබ්ධි නොවූ අයපත් තිබේද නැද්ද යන්න සොයා බැලීමට අපහසු වන විට යොදන අගරු සටහන වේ.

අරමුදල් මාර්ගස්ථය.

රජයේ වෙක්පත් සඳහා ගෙවීම් කිරීමට අවශ්‍ය මුදල් තවමත් ගිණුමට බැරවී නොමැති විට යොදනු ලබන අගරුසටහන වේ.

කල් ඉකුත් වූ/යල් පිණු වෙක්පත්

වෙක්පත ලියන ලද දිනයේ සිට මාස 6 කට පසුවගෙවීම සඳහා ඉදිරිපත් කළ වෙක්පතක් සඳහා භාවිතා කරන අගරු සටහනයයි.

අරමුදල් බන්ධනය කර ඇත.

වෙක්පතට ගෙවීම් කළ නොහැකි වන පරිදි තහනම් නියෝගයක් මගින් ගිණුමේ මුදල් තහනම් කරනු ලැබීමයි

වෙනස් කිරීම සඳහා අනුකරුගේ තහවුරුව අවශ්‍ය වේ.

වෙක්පත් තුළ සංශෝධනයන් කර තිබුණද අනුකරු එය තහවුරු කිරීමට අත්සන් කර නොතිබීමයි.

අනුකරුගේ අභිනියෝගය ක්‍රියාත්මක වේ.

ගෙවීම් සඳහා වෙක්පත ඉදිරිපත් කරනු ලබන අවස්ථාව වන විට වස්තු භංගත්වයට හෝ මානසික දුර්වලතාවකට අනුකරු පත්වී ඇති විට යොදයි.

ප්‍රතිබිම්බය අපහැරදීම

වෙක්පතේ ඡායා පිළිඹිබුව හඳුනාගත නොහැකි ලෙස ඉදිරිපත් කරන විට.

වෙක්පත අසම්පූර්ණයි

වෙක්පතෙහි අත්සාවල අංග අසම්පූර්ණව පැවතීම හේතුවෙන් යොදයි.

වලංගු කාලය ඉකුත් වී ඇත

වලංගු කාලය දින 30ක් 60ක් යනාදි වශයෙන් සීමාකරන ලද වෙක්පත් කාලය අවසන් වූ පසුව ගෙවීම් ලබා ගැනීමට ඉදිරිපත් කිරීමේ දී

මතු දාතම් වෙක්පතකි

මතු දාතම යෙදූ වෙක්පතක් මුදල් ලබා ගැනීමට බැංකුව වෙත ඉදිරිපත් කළ විටක

විකල වෙක්පතකි.

ඉරි තැලි, පොඩි වී හානි වූ වෙක්පතක් බැංකුවට ඉදිරිපත් කළ විට .

පිටසන අවශ්‍ය වේ.

විධාන වෙක්පතක් පිටසන රහිතව පවරා ඇති විටක.

වෙක්පත බැංකු කිහිපයකට රේඛනය කර ඇත

කිසියම් වෙක්පතක් බැංකු දෙකක හෝ කිහිපයකට රේඛනය කරනු ලැබ ඇති විට යොදනු ලබයි.

වෙක්පතකින් ගෙවිය හැකි උපරිම මුදල

නිෂ්කාශන ක්‍රියාවලියට යොමුවන විටක ඉලක්කම් දහයකින් යුතු වටිනාකමක් උපරිම වටිනාකම ලෙස සලකා ගෙවිය හැක. නමුත් නිශ්කාශන ක්‍රියාවලිය වෙත යොමු නොවන විටක ඕනෑම වටිනාකමක් ඇතුළත් කර වෙක්පතක් ලියා ගෙවීම් කළ හැක.

ඉලක්කම් 10 ක උපරිම වටිනාකමක්

ස්වයංක්‍රීය නිශ්කාපණ පහසුකම් යටතේ ඉලක්කම් 10 ක අගයක් දක්වා චෙක්පත් පැහැදුම් කල හැකිය. එමනිසා ඉලක්කම් 10 න් යුත් උපරිම වටිනාකමකට චෙක්පත් ලිවිය හැකිය.

උදා :- 99999999 99

ඕනෑම වටිනාකමක්

ස්වයංක්‍රීය නිශ්කාපණ ක්‍රියාවලියට යොමු නොවී අත්හැරූ ක්‍රමයට නිශ්කාපණය වන විටක ඉහළ වටිනාකමක් එක් කළ හැකිය. සීමාවකින් තොරව ඕනෑම වටිනාකමක් එක් කළ හැක.

උදා :- 999999999999....

චෙක්පතක වලංගු කාලය හා නීත්‍යානුකූල කාලය

චෙක් පතක ලියූ දිනයේ සිට අය ලබා ගැනීම සඳහා බැංකුවට ඉදිරිපත් කළ හැකි කාලය වලංගු කාලය වේ.

නිශ්චිතව සඳහන් කර නොමැති විට වලංගු කාලය මාස 6 කි. නමුත් විශේෂයෙන් සඳහන් කළ විට එය දින 30 ක ට පමණක් සීමා වේ. නීත්‍යානුකූල කාලය හෙවත් නීතිය මගින් කටයුතු කළ හැකි කාලය වසර 6 කි.

චෙක්පත යල් පැනීම

වලංගු කාලය ඉකුත් වීම, එනම් වලංගු කාලය තුළ බැංකුවට ඉදිරිපත් කර නො තිබීම චෙක්පතක් යල් පැනීමකි. විශේෂයෙන් සඳහන් කර නැති විට මාස 6 හය ඉක්මවා තිබීම, නිශ්චිතව සඳහන් කර ඇති විට චෙක්පතෙහි සඳහන් දින 30ක කාලය ඉක්මවා තිබීමයි.

තමා සතු චෙක්පතක් යල පැන ගොස් ඇති විට එහි ආදායකයාට හෝ ධාරකයා ට අනුගමනය කළ හැකි ක්‍රියා මාර්ග දෙකකි.

1. අණකරු මාර්ගයෙන් දිනය සංශෝධනය කර ගැනීම.

2. අණකරු ලවා නව චෙක්පතක් ලියා ගැනීම.

චෙක්පතක දෝෂයක් නිවැරදි කිරීම

චෙක් පතක දෝෂයක් නිවැරදි කළ හැක්කේ එම චෙක්පතෙහි අණකරුට පමණි. එහි දී වරද තහනම් ඉරකිණි කපා හැර එම ස්ථානයේ ම නිවැරදි කර සඳහන් කරයි. එය තහවුරු කිරීමට අණකරුගේ අත්සන යොදයි.

චෙක්පතකට ගෙවීම් අත්හිටු වීම

අණා කරන ලද චෙක්පතකට ගෙවීම් අත්හිටුවීම් වීම කළ හැක්කේ එහි අණාකරුට පමණි. ආරම්භයේ දී දුරකථන ඇමතුමක් ලබා දිය ය හැකි අතර, අනතුරුව ලිඛිත ව ඒ බව සනාථ කළ යුතු ය.

- චෙක්පතක් අස්ථානගත වූ විටක හෝ වංචාවකට ගොදුරු වූ විටෙක ආදායකයා විසින් හෝ එහි ධාරකයා විසින්,

චෙක්පත අස්ථානගත වූ බවට අණාකරුව දැනුවත් කර ඔහුගේ මාර්ගයෙන් චෙක්පත සඳහා ගෙවීම් අත්හිටුවීම් කටයුතු කිරීමයි.

චෙක්පත් මිල දී ගැනීම

බැංකුව විසින් චෙක්පතක් නිෂ්කාශනයට ප්‍රථම තම ගනුදෙනු කරුට ඊට අදාළ මුදල් ප්‍රමාණය කොමිස් මුදලක් අඩු කර ගෙවනු ලැබීම, චෙක් පත් මිල දී ගැනීම වේ. අණාකරු සමාගමක් හෝ රාජ්‍ය ආයතනයක් හෝ චෙක් පතක් මිල දී ගැනීමට බැංකු විසින් වැඩි කැමැත්තක් දක්වයි මෙය විශ්වාසවන්ත ගනුදෙනුකරුවන්ට සලසන සේවාවකි.

චෙක්පතකට හානි සිදුවීම

චෙක්පතකට හානි සිදු වූ විට එය විකල චෙක්පතකි. විකල චෙක්පතක් සම්බන්ධව අනුගමනය කළ හැකි ක්‍රියාමාර්ගය අණාකරු ලවා හව චෙක් පතක් ලියා ගැනීමයි.

චෙක්පතක් අවලංගු වීම

අණා කරන ලද චෙක්පතක් සඳහා බැංකුව විසින් මුදල් ගෙවීමෙන් පසු එම චෙක්පත අවලංගු චෙක්පතක් ලෙස සලකනු ලබයි.

විවිධ චෙක්පත් වර්ග

මතු දාතම යෙදූ චෙක්පත් -Dated Cheques

මෙතෙක් එළඹ නැති ඉදිරි දිනයක් යොදා ලියන ලද චෙක්පත් චෙක්පත් විශේෂය මතු දාතම චෙක්පත් ලෙස හැඳින්වේ. එනම් මෙතෙක් එළඹ නැති ඉතිරි දිනයක් චෙක්පතක් ලියූ දිනය ලෙස සලකයි. චෙක්පත් සඳහා ගෙවීම් ප්‍රමාද කිරීම අපේක්ෂා කරමින් මතු දාතම යුතු චෙක්පත් ලියනු ලබයි .

අපේක්ෂා

- බැංකුවේ මුදල් බැර කරන තෙක් ගෙවීම් පමා කිරීම.
- ණය ගනුදෙනු වල දී ඊට සුරක්ෂිතභාවයක් ඇතිවීම.
- ඉදිරි දිනයක් වන තුරු ගෙවීම් ලබන්නාට මුදල් ලැබීම ප්‍රමාද කිරීම.
- අරමුදල් සම්පාදනය කර ගැනීම.

මුදල් චෙක්පත් -Cash Cheques

ඕනෑම අයෙකුට අය ලබාගත හැකි පරිදි පරිදි ආදායකයාගේ නම වෙනුවට මුදල් යන වගන්තිය යොදනු ලබන චෙක්පතක් මුදල් චෙක්පතක් ලෙස හැඳින්වේ.

අවිධිමත් චෙක්පත් -Informal Cheques

මුදල් චෙක් පතක, හෝ රැගෙන එන්නාට, යන වගන්තිය කපා හරින ලද චෙක්පත් අවිධිමත් චෙක්පත් ලෙස හැඳින්වේ.

විකල චෙක්පත් -Damage Cheques

හානියට ලක් වූ චෙක්පත් විකල් චෙක්පත් වේ. එනම් හානියට ගත නො හැකි පරිදි හානියට හානියට ලක් වී ඇත.

හිස් චෙක්පත් - Blank Cheques

වටිනාකම සඳහන් නො කළ එහෙත් අණකරු ගේ අත්සන යොදා ඇති චෙක්පත් ය. කැමති වටිනාකමක් ලියා ගැනීමේ අවස්ථාව සැලසී ඇත.

ඡායා ගත පිලිබිඹු චෙක්පත් - Image Cheques

ඡායා ගත පිලිබිඹු චෙක්පත් නිෂ්කාශන ක්‍රියාවලියට උචිත වන පරිදි හඳුන්වා දෙන ලද චෙක්පත් විශේෂයයි.

චෙක්පත් නිෂ්කාශන ක්‍රියාවලිය සඳහා භෞතිකව චෙක්පත් යැවීම වෙනුවට පරිගණක තාක්ෂණය යොදා ගනිමින් චෙක්පත ඉදිරිපස හා පිටුපස ඡායා ගත කරන ලද පිලිබිඹුව යැවිය හැකි පරිදි සකස් කර ඇති චෙක්පත් ඡායා පිලිබිඹු චෙක්පත් චෙක්පත් වේ.

ලක්ෂණ

- චෙක්පතෙහි මතුපිට පසුතලය හා සිත්තම් ලා පාටින් මුද්‍රණය කර තිබීම.
- දිනය ඡාන්‍යන්තර ක්‍රමයට ලියා තිබීම.
- MICR වැනි වැදගත් වූ කරුණු දැක්වෙන ස්ථාන වල රූප සලකුණු ඇතුළත් කිරීමෙන් වැළකීම.
- චෙක්පත් වල ප්‍රමාණය එක සමාන වීම.
- සියලුම චෙක්පත් වල තොරතුරු නිශ්චිත ස්ථානයක් තුළ පමණක් තිබීම.

ජායා ගත පිලිබිඹු වෙක්පත් නිෂ්කාශන ක්‍රියාවලිය

භෞතිකව වෙක්පත් නිෂ්කාශනය සඳහා යොමු කරනවා වෙනුවට වෙක් පතක මුහුණත හා පිටුපස දක්වන ජායා ගත පිලිබිඹු නිෂ්කාශනය සඳහා යොදා ගනු ලබන ක්‍රමය බව.

ජායාගත පිලිබිඹු වෙක්පත් නිෂ්කාශන ක්‍රියාවලියේ වාසි

බැරකු කරුවන්ට

- නිෂ්කාශන ක්‍රියාවලිය කාර්යක්ෂම සිදුවීම.
- වෙක් පත ප්‍රවාහන කටයුතු පහසු වීම හා ප්‍රවාහනය සඳහා ගෙවිය යුතු වියදම අවම වේ.
- වෙක්පත්වල ජායා පිලිබිඹු බැරකුවල නොයෙකුත් කාර්යාල කටයුතු සඳහා පහසු වීම.
- නිෂ්කාශන ක්‍රියාවලියට සම්බන්ධ වන පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාව අඩු වීම.

ගනුදෙනුකරුවන්ට

- වෙක්පත් භාවිතයේ ඇති අවදානම අවම වීම.
- මුදල් ලබාගැනීම ලබා ගැනීම කාර්යක්ෂම වීම.
- වෙක්පත් මගින් ඉක්මනින් මුදල් ලබාගත හැකි බැවින් පොලියට මුදල් ලබාගැනීමට අවශ්‍ය නොවීම.
- අගරු නිවේදනය මගින් අගරු වෙක්පත පිලිබඳ වෙක් පත පිලිබඳ වැඩි තොරතුරු ප්‍රමාණයක් ලබාගත හැකි වීම.

විනිමය බිල්පත් -Bills Of Exchange

යම් නිශ්චිත මුදලක් යම් නිශ්චිත දිනකට හෝ ඊට පෙර දිනක දී තමාට හෝ තමා විසින් නම් විසින් නම් කළ පුද්ගලයකුට හෝ ගෙවන ලෙස ණය හිමියෙකු විසින් ණයගැතියෙකු වෙත නියෝග කරන කොන්දේසි විරහිත විධාන පත්‍රිකාව,විනිමය බිල්පතක් වේ.

මුදල් ගෙවන ලෙසට ණයහිමියෙකු විසින් ණයගැතියෙකුට නියෝග කිරීමට යොදා ගනු ලබන කොන්දේසි විරහිත විධාන පත්‍රිකාවකි. එය දේශීය වශයෙන් හෝ විදේශීය වශයෙන් භාවිතා කළ හැක.

පොරොන්දු නෝට්ටුව - Promising Note

යම් මුදලක් ලබාගත් බවත් එම මුදල ඊට අදාළ පොලිය සමග ගිවිස ගත් දිනක දී ගෙවන බවත් සඳහන් කර ණයගැතියා ණය හිමියාට පොරොන්දු වෙමි නිකුත් කරන ලියවිල්ල වේ .

මෙය පොරොන්දු පත්‍රිකාවකි.පැවරිය හැක.නමුත් ඉතා සුලභව පැවරීමක් දක්නට නො හැක.

බැංකු අණකරය - Banka Draft

තම ගනුදෙනු කරු වෙනුවෙන් ඔහු හම් කළ පාර්ශවයකට මුදල් ගෙවන ලෙස බැංකුවක් තවත් බැංකුවක් වෙත ලබා දෙන ඒකාන්ත අනක් බැංකු අණකරයක් ලෙස හැඳින්වේ. වෙක්පතකට සාපේක්ෂව විශ්වාසවන්ත ගෙවීම් පියවිය හැකි උපකරණයකි. මුදල් යවන්නා විසින් යැවීමට අවශ්‍ය මුදල හා කොමිස් මුදල බැංකුවට ගෙවීමෙන් අනතුරුව බැංකුව විසින් බැංකු අණකරය නිකුත් කරයි. ගෙවීමට මුදල් නොමැති විම යන සාධකය මත බැංකු අණකරයක් අගරු නොවේ.

වාණිජ පත්‍රිකා - Commercial Papers

විශාල සමාගම් වලට ඉහළ වටිනාකමකින් යුත් වටිනාකමකින් කෙටි කෙටි කාලීන ණය ලබා ගැනීම සඳහා සඳහා නිකුත් කරන සුරැකුම්පත් විශේෂය වාණිජ පත්‍රිකාවේ. බොහෝ දුරට නිල ලැයිස්තුගත සමාගම් තම කෙටි කාලීන අරමුදල් අවශ්‍යතා සපුරා සපුරා ගැනීමට භාවිතා කරයි.

සංචාරක චෙක්පත් - Travelers Cheques

විදේශ සංචාරයක දී සංචාරකයන්ට සංචාරකයන්ට අවශ්‍ය කරනු ලබන මුදල් පහසුවෙන් හා ආරක්ෂිත ව ගෙන යාම සඳහා වාණිජ වාණිජ බැංකුව හෝ බලයලත් මූල්‍ය ආයතන විසින් නිකුත් කෙරෙන චෙක්පත් විශේෂය සංචාරක චෙක්පත් වේ.

මේ ගනුදෙනු කළ හැකි ලියවිල්ලක් නොවේ. වාණිජ බැංකුව හා බලයලත් නියෝජිත ආයතන සංචාරක සංචාරක චෙක්පත් නිකුත් කරනු ලබයි.

මූල්‍ය ආයතන - Financial Institutions

මූල්‍ය පද්ධතියේ එක් මූලිකාංගයක් ලෙස මූල්‍ය ආයතන කටයුතු කරයි.

මූල්‍ය පද්ධතිය - Financial System

එහි අන්තර්ගතය ලෙස,

- මූල්‍ය වෙළඳපළ
- මූල්‍ය ආයතන
- මූල්‍ය උපකරණ
- මූල්‍ය යටිතල යටිතල පහසුකම්
- මූල්‍ය අධීක්ෂණ හා නියාමන ආයතන, ගත හැක.

මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ - Financial Market

කෙටි කාලීන හා දිගු කාලීන මූල්‍ය උපකරණ ගනුදෙනු වන වෙළෙඳපොළ මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ වෙළෙඳපොළ වේ. තවද කෙටි කාලීන හා දිගු කාලීන අරමුදල් ඉල්ලුම් කරුවන් හා සැපයුම්කරුවන් සම්බන්ධ කරන ඕනෑම අවස්ථාවක් මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ වේ.

මූල්‍ය ආයතන

මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ තුළ කටයුතු කරන බැංකු හා බැංකු නොවන ආයතනයන් මූල්‍ය ආයතන ආයතන වේ.

මූල්‍ය ආයතන වර්ගීකරණය

1. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

2. බැංකු අංශය

- බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු
- බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු

3. තැන්පතු භාර ගන්නා අනෙකුත් ආයතන

- ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම්
- සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු
- සකසුරුවම් හා ණය ගනුදෙනු සමුපකාර සමිති

4. විශේෂිත මූල්‍ය ආයතන

- කල්බදු සමාගම්
- ඒකකභාර
- ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන්
- වණික් බැංකු
- ණය ශේණිගත කිරීමේ ආයතන
- කොටස් තැරැවිකාර සමාගම්
- ව්‍යවසාය ප්‍රාග්ධන ප්‍රාග්ධන සමාගම්

5. ගිවිසුම් ගත ඉතුරුම්

- රක්ෂණ සමාගම්
- සේවක භාරකාර අරමුදල
- සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ඉදිරිපත් කළ මූල්‍ය ආයතන වර්ගීකරණය

1. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

2. මහ බැංකුවේ නියාමනයට නියාමනයට ලක් වන මූල්‍ය ආයතන

- ✓ තැන්පතු භාර ගන්නා මූල්‍ය ආයතන

- බලපත්‍රලාභී වාණිජ
- බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු
- ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම්

- ✓ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන
 - o ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන්
 - o විශේෂිත කල්බදු සමාගම්
 - o සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල

3. මහ බැංකුව මගින් නියාමනය නො කරනු ලබන ආයතන

- ✓ තැන්පතු භාර ගන්නා ආයතන
 - සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු
 - සකසුරුවම් හා ණය ගනුදෙනු සමුපකාර සමිති
- ✓ ගිවිසුම් ගත ඉතිරි කිරීමේ ආයතන
 - සේවා නියුක්තිකයන්ගේ භාරකාර අරමුදල
 - පෞද්ගලික අර්ථ සාධක අරමුදල්
 - රක්ෂණ සමාගම්
- ✓ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන
 - ව්‍යවසායකත්ව ප්‍රාග්ධන සමාගම්
 - ඒකක භාර
 - කොටස් තැරැවිකාර සමාගම්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රජයේ නියෝජිතයෙකු ලෙස ක්‍රියා කරනු ලබන කේන්ද්‍රීය ආයතනයේ වන්නේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවයි.

1949 අංක 58 දරන මූල්‍ය පනත යටතේ 1950 අගෝස්තු 28 දින ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ආරම්භ කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රථම අධිපති පොන් ඒක්ස්ටර් වේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වර්තමාන අධිපති ඩබ්ලිව් ඩී ලක්ෂ්මන් මහතා වේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අරමුණු ලෙස,

1. ආර්ථික හා මිල ස්ථායීතාව

දේශීය මුදලේ අගය ස්ථාවරව තබා ගැනීම හෙවත් සුරක්ෂිත කිරීම මිල ස්ථායීතාව ලෙස සැලකිය සැලකිය හැක. එනම්, රටක සාමාන්‍ය මිල මට්ටම ඉහළ හා පහළ යාමට නො දී ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වා පවත්වා ගැනීම තුළින් උද්ධමන අවධිමනයන්ගෙන් තොරව ආර්ථිකය පවත්වා ගැනීම මෙහි අපේක්ෂාවයි.

2. මූල්‍ය ක්‍රමයේ ස්ථායීතාව

මූල්‍ය ක්‍රමයේ ස්ථායීතාවය තුළින් තැන්පතු කරුවන්ට මෙන්ම ආයෝජකයන්ට ද හිතකර වාතාවරණයක් උදා කර දේ. මූල්‍ය පද්ධතිය බිඳ හෝ වැටී ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වා ගනු ගනු ලැබීමයි.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කළමනාකරණය

මහ බැංකු මුදල් මණ්ඩලය මගින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව කළමනාකරණය කරයි.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කළමනාකරණ ව්‍යුහය

- මහ බැංකු අධිපති
- මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්
- විධායක නොවන සාමාජිකයින් තිදෙනා

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්යයන්

1. ප්‍රධාන කාර්යයන්

- මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මෙහෙයවීම
- විනිමය අනුපාත ප්‍රතිපත්තිය මෙහෙයවීම
- ශ්‍රී ලංකාවේ නිල විදේශ සංචිත කළමනාකරණය
- ව්‍යවහාර මුදල් නිකුත් කිරීම හා බෙදාහැරීම
- රජයේ ආර්ථික උපදේශක, බැංකු කරු සහ මූල්‍ය නියෝජිතයා වශයෙන් කටයුතු කිරීම

2. නියෝජ්‍ය ආයතන කාර්යයන්

- රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය
- විදේශ විනිමය පාලනය
- සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල කළමනාකරණය

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු

වාණිජ බැංකු කටයුතුවල නිරත වීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු මුදල් මණ්ඩලය මගින් බලපත්‍රයක් ලබා සිටින මූල්‍ය ආයතන විශේෂයයි.

බලපත්‍රලාභී යනු,

වාණිජ බැංකු කටයුතු වල යෙදීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙන් බලපත්‍රයක් ලබා ගෙන සිටීමයි.

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු ප්‍රභේද ලෙස,

- දේශීය වාණිජ බැංකු
- විදේශීය වාණිජ බැංකු

- ✓ දේශීය රාජ්‍ය වාණිජ බැංකු
 - මහජන බැංකුව
 - ලංකා බැංකුව
- ✓ දේශීය රාජ්‍ය නොවන වාණිජ බැංකු
 - සම්පත් බැංකුව
 - සෙලාන් බැංකුව
 - කොමර්ෂල් බැංකුව
 - පෘත් ඒෂියා බැංකුව
 - හේෂන්ස් ට්‍රස්ට් බැංකුව
 - DFCC වර්ධන බැංකුව

- ✓ විදේශීය වාණිජ බැංකු
 - HSBC
 - ICICI බැංකුව
 - ඉන්දියන් බැංකුව
 - ස්ටැන්ඩර්ඩ් චාර්ටර්ඩ් බැංකුව

බලපත්‍රලාභී වාණිජ වාණිජ බැංකුවල කාර්යයන්

1. මහජනතාවගේ තැන්පතු භාර ගැනීම

- ජංගම ගිණුම්
- ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම්
- ස්ථාවර තැන්පතු ගිණුම්

2. ණය හා අත්තිකාරම් ලබා දීම

- කෙටි කාලීන ණය
- දිගු කාලීන ණය
- බිල්පත් වට්ටම් කිරීම

3. නියෝජිත සේවා හා ආයෝජන බැංකු සේවා සැපයීම

- ගනුදෙනුකරුවන්ගේ නමින් ලාභාංශ හා ප්‍රාග්ධන ලාභ රැස් කිරීම
- නව සමාගම් වල කොටස් අයදුම්පත් පිළිබඳ ව කටයුතු කිරීම

4. පොදු උපයෝගීතා සේවා සැපයීම

- බැංකු අණකර නිකුත් කිරීම
- ණයවර ලිපි නිකුත් කිරීම
- ණය පත් නිකුත් කිරීම
- සුරක්ෂිතාගාර පහසුකම් සැපයීම
- මුදල් ප්‍රේෂණ කටයුතු
- උකස් සේවා සැපයීම
- විද්‍යුත් බැංකු කරණය

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල ප්‍රවණතා

- විද්‍යුත් බැංකු කරණය
- රාත්‍රී බැංකු සේවා ව්‍යාප්තිය
- කේන්ද්‍ර ගත බැංකු ජාල ආරම්භ කිරීම
- විවිධ ආකර්ෂණීය ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම් වර්ධනය වීම
- කඩිනම් කල්බදු සේවා
- ස්වයංක්‍රීය බැංකු සේවා පහසුකම්
- බැංකුව ගනුදෙනුකරු වෙත පැමිණ සේවා සැපයීම

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් ආරම්භ කිරීම

- බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් ආරම්භ කිරීමේ දී සම්පූර්ණ කළ යුතු නීතිමය අවශ්‍යතා කිහිපයකි.
- මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලයෙන් බලපත්‍රයක් ලබාගත යුතු වීම.
- සමාගම් පනත යටතේ සීමිත පොදු සමාගමක් ලෙස හෝ පාර්ලිමේන්තු පනතක් යටතේ පිහිටුවන ලද ආයතනයක් වීම.
- ප්‍රකාශිත ප්‍රාග්ධනය රුපියල් මිලියන 30 ට නොඅඩු වීම.
- සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලියේ මූලික පරමාර්ථය ලෙස බැංකු ව්‍යාපාරයක් පවත්වා ගෙන යාම සඳහන් වීම.

විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක FCBU

විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් හා සම්බන්ධ ගනුදෙනු වල නිරත වීමට වාණිජ බැංකු විසින් පවත්වා ගෙන යන ස්වාධීන අංශයක් තනිව වේ.

අනුමත විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් තැන්පතු භාර ගැනීමත් ඒවා ණය වශයෙන් සැපයීමත් මෙම ඒකකය විසින් සිදු කරයි.

FCBU හි ගිණුම් පවත්වා ගෙන යා හැකි පාර්ශව

- මහ බැංකුව විසින් අනුමත පුද්ගලයින්ට
- ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය මගින් අනුමත පුද්ගලයින්ට

- විදේශීය රටක ඕනෑම වෘත්තීයක නිරත වන පුද්ගලයින්ට
- භාණ්ඩ අපනයනකරුවන්ට
- අධ්‍යාපනික හා වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර සඳහා ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැර වන පුද්ගලයින්ට

බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු

විශේෂ බැංකු කටයුතු වල නිරත වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු මුදල් මණ්ඩලය මගින් බලපත්‍රයක් ලබා සිහින මූල්‍ය ආයතන විශේෂයයි.

විශේෂිත බැංකු කටයුතු යනු,

ඉල්ලුම් තැන්පතු භාර ගැනීම හා විදේශ විනිමය කටයුතු වල යෙදීම හැර සෙසු බැංකු කටයුතු, ඉතිරි කිරීමේ බැංකු හා සංවර්ධන බැංකු ඇතුළත් වෙයි.

බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු ලෙස,

- ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව
- රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන ආයෝජන බැංකුව
- ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන සංවර්ධන බැංකුව
- DFCC බැංකුව

බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක් ඇරඹීම

- මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලයෙන් බලපත්‍රයක් බලපත්‍රයක් ලබාගැනීම.
- සමාගම් පනත යටතේ සීමිත පොදු පොදු සමාගමක් ලෙස සංස්ථාපනය කිරීම හෝ පාර්ලිමේන්තු පනතක් යටතේ ස්ථාපිත කිරීම.
- ප්‍රකාශිත ප්‍රාග්ධනය රුපියල් බිලියන 20 අඩු නොවීම.

ව්‍යාපාර් බැංකු/වණික් බැංකු

තැන්පතු භාර ගැනීමක් සිදු නො කරන ව්‍යාපාර් යන්ට අවශ්‍ය මූල්‍ය, අලෙවි කළමනාකරණ පහසුකම් ඇතුළු උපදේශන සේවා සපයන මූල්‍ය ආයතන විශේෂයයි.

කාර්යයන්

- ආයෝජන හා කළමනාකරණ උපදේශන සේවා සැපයීම.
- කල්බදු පහසුකම් සැපයීම.
- ව්‍යාපෘති වාර්තා සකස් කර දීම.
- රක්ෂණ තැරැවිකාර සේවා සැපයීම.

ව්‍යවසාය ප්‍රාග්ධන සමාගම්

මිල කළ සමාගම් නොවන, නිෂ්පාදන හා අපනයන අංශයන්හි නියුතු සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර් සඳහා ප්‍රාග්ධන සපයන මූල්‍ය ආයතන වේ.

නව ව්‍යාපාර් ආරම්භ කිරීම, පවතින ව්‍යාපාර් සංවර්ධනය කිරීම, ව්‍යාපාර් පවරා ගැනීම වැනි කටයුතු වල දී අඩු පොලියට පොලියට අරමුදල් සැපයීම.

ණය සාධකකරණ සමාගම්

ණය ගැනියන් පවරා ගෙන මුදල් ලබා දෙන සමාගම් වේ. සාධකකරණය යනු ව්‍යාපාර්‍යකට ලැබිය යුතු ණය වෙනත් ආයතනයකට පවරා මුදල් ලබා ලබාගැනීමයි.

ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම්

ඉල්ලුම් තැන්පතු හැර මහජනතාවගේ තැන්පතු භාර ගනු ලබන,විවිධ මූල්‍ය පහසුකම් සලසන මහ බැංකුවේ ලියාපදිංචි වී සිටින මූල්‍ය ආයතන විශේෂයයි.

- ගිණන්සිදු සමාගම
- සෙන්ට්‍රල් ගිණන්සි සමාගම
- එල් බී ගිණන්සි සමාගම

කාර්යයන්

- කුලී පිට ගැනුම් පහසුකම් සැපයීම
- කල්බදු මූල්‍යකරණය
- කාලීන, ඉතුරුම් තැන්පතු ගිණුම් පවත්වා ගෙන යාම
- රන් හාණිඳි උකස් ගැනීමේ පහසුකම් සැපයීම

ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගමක් ඇරඹීම

- මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලයෙන් බලපත්‍රයක් ලබාගැනීම
- සීමිත පොදු සමාගමක් ලෙස සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි කිරීම
- ප්‍රකාශිත ප්‍රාග්ධනය රුපියල් මිලියන 200 ට අඩු නොවීම

විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්

කල්බදු මූල්‍යකරණ සේවාව සැබවින්ම ප්‍රධාන කාර්යය බවට පත් කරමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධීක්ෂණයට ලක් වන මූල්‍ය ආයතන විශේෂයයි.

කාර්යයන්

- කල්බදු පහසුකම්
- කොටස් ප්‍රාරක්ෂණය
- ස්වර්ණාභරණ උකසට ගැනීම

ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්

රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොළ තුළ අතරමැදියා ලෙස කටයුතු කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙන් අවසරය ලබා සිටින මූල්‍ය ආයතන විශේෂයයි.

ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් ලෙස කටයුතු කරන්නේ,

- බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු
- ප්‍රාථමික වෙළඳ සමාගම්

ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාලය

සාමාජික මූල්‍ය ආයතනවලින් ණය ලබාගත් පාර්ශවයන් හා එම ණය ගනුදෙනු පිළිබඳ තොරතුරු පවත්වාගෙනයාම, සාමාජිකයින්ට අවශ්‍ය විට තොරතුරු සැපයීම සිදු කරන ආයතනය ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාලය බව.

මෙම ආයතනයන්හි කාර්යභාරයක් ලෙස,

- අදාළ ණය දෙන ආයතන වලින් ණය ගත් පාර්ශව පිළිබඳ තොරතුරු රැස් කිරීම, සැසඳීම හා විශ්ලේෂණය කිරීම.
- අදාළ ආයතනවල ඉල්ලීම මත එම පාර්ශව පිළිබඳ ණය හා මූල්‍ය තොරතුරු සැපයීම.

මෙහි සාමාජිකයන් ලෙස,

- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
- බලපත්‍ර ලාභී වාණිජ බැංකු
- බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු
- ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම්
- විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්

ණය ශේණිගත කිරීමේ ආයතන.

ණය ශේණිගත කිරීම කටයුත්තේ නිරතව සිටින ආයතන විශේෂය, ණය ශේණිගත කිරීමේ ආයතනය ලෙස සලකන බව.

- යම් පුද්ගලයකුට, ආයතනයකට හෝ රටකට ණය මුදලක් ලබා ලබා ගැනීමට අති යෝග්‍යතාවය හැකිනම් ණය දැරීමේ හැකියාව තක්සෙරු කිරීම, ණය ශේණිගත කිරීම බව.

ණය ශේණිගත කිරීමේ සහතිකයක් ලබාගැනීමේ ලබා ගැනීමේ වැදගත් ලෙස,

- 1 ණය දරා දරාගැනීමේ හැකියාව පිළිබඳ තහවුරුවක් ලැබීම.
- 2 පහසුවෙන් ණය ලබා ගැනීමේ හැකියාව ලැබීම.

3 අඩු පොලියක් යටතේ ණය ලබාගත හැකිවීම.

4 ලිහිල් කොන්දේසි යටතේ ණය ලබා ගැනීමේ හැකියාව ලැබීම.

5 තැන්පතු භාර ගන්නා ආයතනයක් නම් පහසුවෙන් තැන්පතු රැස් කරගත හැකි වීම හැකිවීම.

6 බොල ණය ඇතිවීම වළක්වා ගත හැකි වීම.

සී/ස ලංකා ක්ලියර් (පෞද්ගලික) සමාගම

ශ්‍රී ලංකාව තුළ නිෂ්කාශන කටයුතුවල නිරතව සිටින ආයතනය. සී/ස ලංකා ක්ලියර් (පෞද්ගලික) සමාගම බව.

කාර්යභාරය,

- වෙත්පත් නිශ්කාශන පද්ධතිය, ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු ගෙවීම් පද්ධති ක්‍රියාත්මක කිරීම

සාමාජිකයින් ලෙස,

- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
- දේශීය බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු

දිවිනැගුම සංවර්ධන බැංකු

ප්‍රජාමූල බැංකුවක් ලෙස කටයුතු කිරීමට දිවි දිවිනැගුම සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තු පනත යටතේ සමෘද්ධි බැංකු සංගම් ඒකරාශී කර පිහිටුවා ඇති බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවකි.

දිවි දිවිනැගුම සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තු පනත යටතේ දිවි නැගුම සංවර්ධන බැංකුව ඇරඹී ඇත දිවි නැගුම ප්‍රජා සටන පදනම් හෝ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය බැංකුව ලෙස මෙම බැංකුව ඇරඹී ඇත. සමුර්දි බැංකු ශාඛා 1074 සහභාගිත්වයෙන් ඇරඹී ඇත. මෙය ප්‍රජා මූල බැංකුවකි.

තැන්පතු වර්ග

- ඉල්ලුම් තැන්පතු
- ඉතිරි ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු
- කාලීන හා ස්ථාවර තැන්පතු

ඉල්ලුම් තැන්පතු/ ජංගම ගිණුම

චෙක්පත් මගින් ගිණුමේ ඇති මුදල් ගනුදෙනු සඳහා යෙදවීමට හැකියාව ලැබෙන පොලී රහිත ගිණුම් විශේෂයකි. ගිණුමේ ඇති මුදල් ඉල්ලුම් ඕනෑම විටෙක ආපසු ගැනීමට හෝ අනෙකෙකුට පැවරීමට හැකියාව ඇත. මේ සඳහා චෙක්පත් ලිවීම, ස්ථාවර නියෝගයක් ලබා දීම හෝ සිදු කරයි සිදුකරයි. වාණිජ බැංකු පමණක් මෙම ගිණුම් පවත්වාගෙන යයි. ඉල්ලුම් විට මුදල් ආපසු ගත හැකි බැවින් ඉල්ලුම් තැන්පතු ලෙසද හැඳින්වේ.

ජංගම ගිණුම් වර්ග දෙකක් ඇත.

- පුද්ගල ජංගම ගිණුම
- ව්‍යාපාරික ජංගම ගිණුම ජංගම

ජංගම ගිණුම් හිමියෙකුට ලබාගත හැකි ප්‍රයෝජන,

- චෙක්පත් නිකුත් කළ හැකි වීම
- චෙක්පත් තැන්පත් කළ හැකි වීම
- බැංකු අයිරා පහසුකම් ලබා ලබා ගත හැකි වීම
- ස්ථාවර නියෝග ක්‍රියාත්මක කරවා ගත හැකි වීම
- බැංකු ගිණුම් විස්තර ලබා ගත වීම.
- චෙක්පත් මගින් මුදල් එක්රැස් කර ගත හැකි .

ජංගම ගිණුම තැන්පත් කළ හැකි දේ,

- මුදල්
- චෙක්පත්
- බැංකු අණකර
- ලාභාංශ බලපත්‍ර
- තැන්පතු සහතික

ජංගම ගිණුමක මුදල් පැවරී හැකි ආකාර ලෙස,

- චෙක්පත් මගින්
- ස්ථාවර නියෝග මගින්
- සෘජු හර පැවරුම් මගින්

ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම

අවශ්‍ය ඕනෑම විටක මුදල් තැන්පත් කළ හැකි හා මුදල් ආපසු ලබා ගත හැකි පොලී සහිත ගිණුමක් ඉතිරි කිරීමේ ගිණුමකි. ඕනෑම වටිනාකමකින් මුදල් තැන්පත් කළ හැකි අතර, මුදල් ආපසු ලබා ගැනීමේදී පාස්පොත හිමිවේ. ස්වයංක්‍රීය ටේලර් කාඩ් පතක් මගින් වුවද ආපසු මුදල් ලබාගත හැක. මුදල් ඉතිරි කිරීමේ පරමාර්ථයෙන් හඳුන්වා දෙන ලද ගිණුමකි. විශේෂ අවස්ථා වලදී චෙක්පත් වුවද තැන්පත් කළ හැක.

ස්ථාවර තැන්පතු / කාලීන තැන්පත

නිශ්චිත කාලයක් සඳහා මුදල් එකවර තැන්පත් කරනු ලබන ගිවිසගත් කාලය අවසානයේදී ගිවිසගත් නිශ්චිත පොලිය හිමිවන ගිණුම් විශේෂයයි. ලැබෙන පොලී ප්‍රතිශතය සාපේක්ෂව ඉහළ වන අතර, කල් පිරීමට පෙර වුව තැන්පතු ඉවත් කර ගැනීමට බාධාවක් නැත. එවිට සාමාන්‍ය පොලී ප්‍රතිශතයක් ලැබේ. හිමිකම් සහතිකයක් මගින් තැන්පතු තහවුරු කරයි එම හිමිකම් සහතිකය "ස්ථාවර තැන්පතු සහතිකයක්" ලෙස හඳුනාගත හැක. මෙම තැන්පතු කාලීන තැන්පතු ලෙස ද හඳුනා ගත් ලෙසද හඳුනාගනු ලබයි.

විශේෂ ගිණුම් වර්ග රන්සි ගිණුම

අනුමත දේශීය ආයෝජන වල යෙදවීම සඳහා අනේවාසික ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට මෙරට වාණිජ බැංකුවල රුපියල් වලින් ආරම්භ කළ හැකි ගිණුම් විශේෂයයි.

අනේවාසික ශ්‍රී ලංකා ලාංකිකයන් විසින් ආරම්භ කරයි. අනුමත දේශීය ආයෝජන වල මුදල් යෙදවීම අපේක්ෂා අපේක්ෂාවයි.

සියරා ගිණුම

කොටස් වෙළඳපළ තුළ ගනුදෙනු කිරීම සඳහා (කොටස් වල ආයෝජනයට) විදේශ ආයෝජකයන්ට මෙරට වාණිජ බැංකුවල රුපියල් වලින් ආරම්භ කළ හැකි ඉගෙනුම් විශේෂයයි.

විදේශිකයන් විසින් ආරම්භ කරයි. කොටස් වෙළඳපළ තුළ ආයෝජනය කිරීම අපේක්ෂාවයි.

ටියරා ගිණුම

භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ආයෝජනය කිරීම සඳහා විදේශ ආයෝජකයන්ට මෙරට වාණිජ බැංකුවල රුපියල් වලින් ආරම්භ කළ හැකි ගිණුම් විශේෂයයි.

- විදේශ ආයෝජකයන් විසින් ආරම්භ කරයි.

- භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ආයෝජනය කිරීම අපේක්ෂාවයි.

අන්තර්ජාතික විදේශ මුදල් ගිණුම ණීර්ත

දැනට විදේශගතව සිටින ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට හෝවිදේශීය රැකියාවෙන් පසු මෙරටට පැමිණි ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට අනුමත විදේශ මුදලින් ඇරඹිය හැකි ඉතුරු / ස්ථාවර තැන්පත් ගිණුමකි.

පවත්වාගෙන යන පාර්ශව ලෙස,

- විදේශ රටක සේවා නියුක්ති ශ්‍රී ලාංකිකයන්.
- සේවා නියුක්ත ව සිට මෙරට පැමිණි මෙරට පැමිණි ශ්‍රී ලාංකිකයන්.

න්තර්ජාතික විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ගිණුම

සියලු ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන්ට ඇමෙරිකානු ඇමෙරිකානු ඩොලර් 100 ක අවම තැන්පතු ආරම්භ කළ හැකි ඉතුරුමි / ස්ථාවර තැන්පතු ගිණුමක් බව.

පවත්වාගෙන යන පාර්ශව ලෙස,

ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාසය කරන විදේශ මුදල් උපයන ඕනෑම අයකු.

ණීර්ත ගිණුම් හිමියන්ට ලැබෙන වාසි,

- උපයන විදේශ මුදල් සුරක්ෂිත වීම.
- තැන්පතු සඳහා පොලිය හිමිවීම.
- විදේශ මුදල් වලින් ණය ලබා ගත හැකි වීම.
- විවිධ අවස්ථාවල හිමිවන වරප්‍රසාද භුක්ති විඳිය හැකි වීම.

ර්ත හා ණීර්ත ගිණුම්වලින් ශ්‍රී ලාංකික ආර්ථිකය ලබන වාසි,

- විදේශ විනිමය ලැබීම.
- විදේශ විනිමය සංචිත ඉහළ යාම.
- විදේශ සම්පත් වැඩි වැඩිවීම තුළින් රජු රජයට ලබාගත හැකි වරප්‍රසාද වැඩිවීම.
- ආර්ථික ස්ථාවරත්වය ඇති වීම.
- මෙම මුදල් විවිධ ආයෝජනයන්හි ආයෝජනය කිරීමෙන් බැංකුවලට ප්‍රතිලාභ ලබා ගත හැකි වීම.

බැංකු ණය

කිසියම් පොලී ප්‍රතිශතයක් යටතේ අදාළ පොලිය හා ලබාගත් ණය මුදල ආපසු ගෙවීමට යටත් ව ගිවිසගත් කොන්දේසි යටතේ දෙනු ලබන වටිනාකමක් බැංකු ණයකි. බැංකු ණයක් දිගුකාලීන වන අතර බැංකුව ඉල්ලා සිටින අප සුරැකුම් ද රැඳවිය යුතුය.

ණය ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් දෙකකි,

1. විකුණුම් ණය

මුදල් වෙනුවට ණයපත් මගින් ලබාදෙන ණය, විකුණුම් ණය වේ.

2. මුදල් ණය

මූල්‍ය ආයතන විසින් ගනුදෙනුකරුවන්ට සෘජුවම මුදල් ණයට සැපයීම මුදල් ණය ලෙස හඳුන්වයි

බැංකු ණයක් ලබා දීමේදී සලකා බලන සාධක 06

1. අවශ්‍යතාව හා වටිනාකම

ණය මුදල් අවශ්‍යව ඇත්තේ කුමක් සඳහා ද? ආයෝජනය කරනු ලබන්නේ කිනම් ව්‍යාපාරයකද? එය සාර්ථක යොදා ගන්නේ කෙසේද ? යනාදී මෙහිදී ඇගයීමට ලක්වෙයි ලක්වේ.

2. ණය ආපසු ගෙවීමේ හැකියාව

ණය ආපසු ගෙවීමේ මූල්‍යමය හැකියාව පිළිබඳව සැලකිල්ලට ගැනේ.

3. ඉල්ලුම්කරුගේ මූල්‍ය වටිනාකම. ඉල්ලුම්කරුගේ මූල්‍යමය වටිනාකම පිළිබඳව ඇගයීමට ලක් කරයි. මෙහිදී ඉල්ලුම්කරුවන් ගේ නිශ්චල හා චංචල දේපල ආයෝජන යනාදිය පිළිබඳව සැලකිල්ලට ගනු ලබයි.

4. ඉල්ලුම්කරුගේ මූල්‍ය පෞද්ගලිකත්වය

මෙහි දිනුම් කරුවන්ගේ මූල්‍ය පෞද්ගලිකත්වය පිළිබඳව ඇගයීමට ලක් කෙරේ. මේ යටතේ ඉල්ලුම්කරුවන්ට ස්ථාවර ආදායම් මාර්ගයක් තිබේ ද ? රැකියා දක්ෂතා, මූල්‍ය මූල්‍ය වගකීම් දැරීමට ඇති හැකියාව, බැංකු ගිණුම තොරතුරු යනාදී පිළිබඳව සලක බැලේ.

5. වත්කම් ඇප තැබීම

ණය වෙනුවෙන් ඇප ලෙස තැබීමට හැකි නිරවුල් වත්කම් පිළිබඳව සොයා බැලේ.

6. ණය ආවරණය

ණය නොගෙවීමේ වගකීම, තෙවන පාර්ශවයකට පැවරීමේ හැකියාව සොයා බැලේ.

බැරකු අයිතිය

සිය ජංගම ගිණුම පදනම් කරගෙන නිකුත් කරනු ලබන කෙටි කාලීන කාලීන ණය විශේෂයකි. ජංගම ගිණුමේ බැර ශේෂය ඉක්මවා යම්කිසි නිශ්චිත මුදල් ප්‍රමාණයක් දක්වා වෙත්පත් අණ කිරීමට ලබාදී ඇති අයිතිය බැරකු අයිතිය වේ.

බැරකු අයිතිය කොටස් දෙකකි,

• තාවකාලික අයිතිය

කෙටිකාලීන බේරුම් කළ යුතුය. කෙටි දැනුම් දීමකින් සහ ඇප තැබීමකින් තොරව ලබා ගැනීමට හැකියාව ඇත.

• ස්ථාවර අයිතිය

සාමාන්‍යයෙන් වර්ෂයක් වැනි කාලයකින් පියවිය හැකි සාපේක්ෂව පොලිය අඩු, ඇප තැබීමක් හා ගිණුම් නිමියාගේ ලිඛිත ඉල්ලීමක් මත නිකුත් කරනු ලබන අයිතිය විශේෂයකි.

ස්ථාවර හා තාවකාලික අතර ඇති අසමානතා ලෙස,

ස්ථාවර අයිතිය තාවකාලික අයිතිය

- දිගු කාලීන වේ.
- ඇප සුරැකුම් අවශ්‍ය කරයි.
- පොලිය අඩු අගයකි.
- ඉල්ලුම් විට පමණක් ලබා දෙයි.
- ඇප සුරැකුම් අවශ්‍ය නොවේ.
- පොලිය වැඩි අගයකි.
- ඉල්ලුම් නොකළ ද නොකළද ලබාදේ.

විද්‍යුත් බැංකුකරණය

බැංකුකරණය විද්‍යුත් මහත්තයා උනන්දු සිදු කළ සියලුම බැංකු කටයුතු විද්‍යුත් බැංකුකරණය බව. විද්‍යුත් බැංකුකරණය යටතේ විද්‍යුත් මුදල් හුවමාරුව සිදුවේ.

විශේෂත්වය වන්නේ විද්‍යුත් මාධ්‍ය ආධාරයෙන් බැංකු කටයුතු කිරීමයි.

විද්‍යුත් බැංකුකරණය ප්‍රභේද ලෙස,

- ස්වයංක්‍රීය බැංකු සේවා .ඇධ්ඵ
- විකුණුම් ස්ථානයේදීම ගෙවීම් පද්ධති. ඵොඉන්ට් ඔෆ් සලෙ ස්යිස්ටෙම්.
- .අහස්ට් බැංකුකරණය යමෙම බන්කින්ග්
- දුරකථන බැංකු සේවා යෙලෙ බන්කින්ග්
- රූපවාහිනි බැංකු සේවා ය්ඵ බන්කින්ග්

ස්වයංක්‍රීය බැංකු සේවා

ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර මගින් තම ගනුදෙනුකරුවන් වෙත සලසනු ලබන සේවා පහසුකම, ස්වයංක්‍රීය බැංකු සේවා වෙ. බැංකුවේ ගිණුම් හිමියන්ට තම බැංකුවෙන් ලබා දී ඇති බැංකුවේ ලබාදී ඇති පහසුකම්කි බොහොමයක් බැංකුවට නොගොස් දුවසේ ඕනෑම වෙලාවක ලබාගැනීමට හඳුන්වා දී ඇති පහසුකමකි. බැංකු ශාඛා ආශ්‍රිතව පිහිටුවා ඇති ටෙලර් යන්ත්‍ර මගින් ගනුදෙනුකරුවන්ට දුවසේ පැය 24 පුරා පුරාම ගිණුම් මෙහෙයවීමේ හැකියාව ලබා දී ඇත

- පුද්ගල හැඳුනුම්පත් අංකයක් ආධාරයෙන් භාවිතා වීම.
- ලබාදෙන සේවා පහසුකම් ලෙස,

1. ගිණුමේ ශේශය දැන ගැනීම.
- 2 මුදල් ලබා ගැනීම.
3. ගුණකින් තවත් ගිණුමකට මුදල් මාරුකිරීම.
- 4 ගෙවීම් සඳහා උපදෙස් ලබා දීම.

5. මුදල් තැන්පත් කිරීම කිරීම.

ස්වයංක්‍රීය බැංකුසේවා තුළින් හිමි වන වාසි,

- .නුදෙනුකරුවන්ට පැය 24 පුරා පුරාම ගනුදෙනු කළ හැකි වීම.
- බැංකු කවුන්ටරය වෙත යොමුවීමට අවශ්‍ය නොවීම.
- .නුදෙනුකරුවන්ගේ කාලය ඉතිරිවීම.
- පැය 24 පුරාම ගනුදෙනුකරුවන්ට සේවය කළ හැකි වීම.
- කවුන්ටරවල තදබදය අවම කරගත හැකි වීම.
- බැංකු සේවකයින් අඩුවෙන් යොදා ගත හැකි වීම.
- බැංකු කටයුතු කාර්යක්ෂම වීම.
- .නුදෙනු ස්වයංක්‍රීයව ගිණුම් ගත වීම.

විකුණුම් අවස්ථාවේ දී ගෙවීම් පද්ධති

වෙළඳ ගනුදෙනුවකින් පසු හර කාඩ් පත් කියවීම සඳහා වෙළඳසැල්වල සවිකර ඇති විද්‍යුත් බැංකු ජාලයට සම්බන්ධ ඉලෙක්ට්‍රොනික් උපකරණයක් බව.

හර පත් කියවීම සඳහා වෙළඳ සල්වල පවතින විද්‍යුත් බැංකු ජාලයට සම්බන්ධ විද්‍යුත් උපකරණයකි. කාඩ් පතේ ඇති කාන්දුම් පටිය මෙ මගින් කියවිය හැක.භාණ්ඩ විකුණන අවස්ථාවේදීම විකුණු වටිනාකම වෙළඳසැල් හිමියා ගිණුමට බැර වී බැරවී හරපත් හිමියාගේ ගිණුම් ගිණුමේ ගිණුමට හර වෙයි. මේ අවස්ථාවේදී විද්‍යුත් මුදල් පැවරුම් ක්‍රමය ලෙස හඳුන්වන බව.

. ගෘහස්ථ බැංකුකරණ

අන්තර්ජාලය ඔස්සේ නම ගනුදෙනුකරුවන් වෙත සලසා ඇති බැංකු පහසුකම ගෘහස්ථ බැංකුකරණය බව.

අන්තර්ජාලය ඔස්සේ බැංකුවේ වෙබ් අඩවිය වෙත පිවිස නම ගිණුම් පදනම් කරගනිමින් අවශ්‍ය ක්‍රියාකාරකම් වල නිරත වීමේ පහසුකමයි. මේ සඳහා අගුල් පදය එස්ස්චොර්ඩ් හෝ එෂෙෂ් හාචිතා කරයි.

- මංගත බැංකු පහසුකම් අන්තර්ජාල බැංකු පහසුකම් යන නම්වලින් ද හඳුන්වන බව.

ගෘහස්ථ බැංකුකරණ සේවා ලෙස,

- නුදෙනුකරුවන්ට මෙමගින් සිය ගිණුමේ ගෙවීම් කිරීම.
- මුදල් ගිණුමකින් තවත් ගිණුමකට මාරු කිරීම.
- ශේෂය පිරික්සීම.
- . ගිණුම් අතර පිරික්සීම.

දුරකථන බැංකු පහසුකම්

. ගිණුමක් විවෘත කර රහස් අංකයක් අවසරයක් සහිතව දුරකථන මගින් ගනුදෙනු කරන ක්‍රමය, දුරකථන බැංකු පහසුකම් බව. එනම් ගනුදෙනුකරුවන්ට බැංකු වෙත නොගොස් දුරකථනය දුරකතනය භාවිතයෙන් වාණිජ බැංකු සේවා ඉටුකර ගැනීමේ හැකියාව ඇති කිරීමයි.

ලබාගත හැකි සේවා ලෙස,

- . ගිණුම් ශේෂය පිරික්සීම.
- . ගිණුම් අතර මුදල් මාරුකිරීම.
- ණය කාඩ්පත් ආශ්‍රිත සේවා.
- විනිමය අනුපාතිකයන් දැනගැනීම.
- විවිධ බිල්පත් සඳහා ගෙවීම් කිරීමට උපදෙස් දීම.
- චෙක්පත් සඳහා ගෙවීම් ඉටු වීම අත් හිටුවීම

රූපවාහිනී බැංකුකරණය

රූපවාහිනී නාලිකා ඔස්සේ ගනුදෙනුකරුවන් වෙත සලසන හඳුනාගත් ඇතැම් බැංකු සේවාවන් රූපවාහිනී බැංකුකරණයයි.

විද්‍යුත් බැංකුකරණය ප්‍රතිලාභ

- පැය 24 පුරා බැංකු සේවා පහසුකම් ලබා ගත හැකි වීම.

- කාලය ඉතිරිවීම.
- සිටින ස්ථානයේ සිට වල යෙදිය හැකි වීම.
- අනවශ්‍ය ලෙස මුදල් ප්‍රභවය නැතිවීමට අවශ්‍ය නොවීම.
- විවිධ ගෙවීම් සක්‍රීය කළ හැකි වීම.
- ශ්‍රී ලංකා පිළිබඳ තොරතුරු ක්ෂණික ව ලබා ගත හැකිවීම.
- ආකෘති පත්‍ර පිරවීම පිරවීමට අවශ්‍ය නොවීම.
- විදේශ ගනුදෙනු පහසු වීම.

බැංකුවලට

- පුළුල්ව හා සැපයුණු බැංකු ශාඛා හා රටගාල් පවත්වාගෙන යාම සඳහා වැය වන පිරිවැය අඩු කළ හැකි වීම.
- අඩු සේවක සංඛ්‍යාව හේතුවෙන් සේවක නඩත්තු පිරිවැය අඩුවීම.
- පාරිභෝගිකයන්ට අත්‍යවශ්‍ය තොරතුරු මෙන්ම බැංකුවට අවශ්‍ය පණිවුඩ ද වෙබ් අඩවි හරහා ක්ෂණිකව ලබාගත හැකිවීම.
- ලිපි ද්‍රව්‍ය වියදම් ඇතුළු පොදු පොදුකාර්ය වියදම් කළ හැකි වීම.
- නුදෙනුකරුවන් සමග සජීව ලෙස අන්තර් ක්‍රියා සිදු කළ හැකි වීම.
- පැය 24 පුරා කඩිනම් සේවා පහසුකම් සැපයිය හැකි වීම.

වාණිජ බැංකු සපයන පොදු උපයෝගීතා සේවා

- සුරක්ෂිතාගාර පහසුකම් ඊ-අගෙට්ස් ලොජ්කේස්

පුද්ගලයන්ගේ රන්, රිදී, මැණික්, ආභරණ ඔප්පු වැනි වටිනා භාණ්ඩ හා වැදගත් ලිය කිවිලි ආරක්ෂා කර දීම සඳහා පිහිටුවා ඇති සේප්පු සේවාවේ.

• සංචාරක වෙක්පත් නිකුත් කිරීම.

දෙස් විදෙස් සංචාරකයන්ගේ ගනුදෙනු පහසුවෙන් හා ආරක්ෂාකාරීව ඉටුකිරීම සඳහා පොදුවේ පිළිගන්නා මුදල් වර්ග වලින් විවිධ වටිනාකම් යටතේ නිකුත් කරන කර්මාන්ත වෙක්පතය. නිකුත් කිරීමේදී ගාස්තු අය කරයි. එවා මූල්‍ය ආයතනයේ ආදායම ය.

• උකස් සේවා

ස්වර්ණාභරණ ඇපයට ගෙන හදිසි මුදල් අවශ්‍යතා සඳහා ණය ලබාදීමයි. පොලියක් අයකරනු ලබයි.

• ණයවර ලිපි නිකුත් කිරීම

ආනයනකරුවන්ගේ ඉල්ලීම මත ඔහු වෙනුවෙන් මුදල් ගෙවන බවට එකඟ වෙමින් අපනයනකරුගේ බැංකුව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලියවිල්ල ණයවර ලිපියක් වන අතර, එම ණයවර ලිපි නිකුත් කිරීම කරයි.

• බැංකු අණකර

.ණුදෙනුකරුවන්ගේ ඉල්ලීම මත වාණිජ බැංකුවකට හෝ ශාඛාවකට යම් ගෙවීමක් කිරීමට අණ කිරීම බැංකු අණකරණයකි,බැංකු අණකර නිකුත් කිරීම සිදු කරයි.

• නියෝජිත සේවා සැපයීම

අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී සිය ගනුදෙනුකරුවන් වෙනුවෙන් නියෝජිතයකු ලෙස වාණිජ බැංකු කටයුතු කරයි. ගනුදෙනුකරුවන් වෙනුවෙන් ගෙවීම් සිදුකිරීමත්, රැස්කිරීමත් කරයි.

• කොටස් ප්‍රාරක්ෂණය

සමාගම් වල ආරම්භක කොටස් නිකුතුවේදී අවම සහභාගය හෙක් කොටස් මිලදී ගැනීමට එකඟ වීම කොටස් ප්‍රාරක්ෂණය වන අතර කොටස් ප්‍රාරක්ෂණය පහසුකම්.

• මුදල් ප්‍රේෂණ කටයුතු

ිණුම්නිමියා වෙනුවෙන් ඔහුට ලැබීමට ඇති මුදල් ඔහුගේ ගිණුමට රැස්කිරීම මුදල් ප්‍රේෂණ කටයුතු බව. ගිණුම් අතර මුදල් මාරු කිරීම සිදු කරයි.

මූල්‍ය යටිතල පහසුකම්

මූල්‍ය ක්‍රමයේ මනා ක්‍රියාකාරීත්වය හා ස්ථායීතාව තහවුරු කිරීම සඳහා ආධාර වන ගෙවීම් හා පියවීමේ පද්ධති මූල්‍ය යටිතල පහසුකම් ලෙස හඳුන්වයි. මෙම පහසුකම් සැපයීමේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මුල්ව කටයුතු කරයි. නව තාක්ෂණය එක් කර ගෙන සිටී.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව හඳුන්වා දුන් මුල් යටිතල පහසුකම් ලෙස,

- තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධතිය
- නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් පියවීමේ ක්‍රමය
- ශ්‍රී ලංකා සෙට් තත් කාලීන දළ පියවීමේ පද්ධතිය
- ලංකා සෙකුරු
- ලංකා සෙටල්

තත් කාලීන දළ පියවීමේ පද්ධතිය

මූල්‍ය ආයතන අතර සිදුවන වැඩි වටිනාකමකින් යුත් ගනුදෙනු සහ ඉතා හදිසි ගනුදෙනු ක්ෂණිකව, පහසුවෙන් හා විශ්වාසයෙන් යුතුව සිදු කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව හඳුන්වාදුන් නවීන විද්‍යුත් ගෙවීම් හා පියවීම් පද්ධතිය.

සහභාගිකරුවන් ලෙස

- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
- බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු
- ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්
- සේවක අර්ථසාධක අරමුදල

නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් පියවීමේ ක්‍රමය

රජයේ සුරැකුම්පත් වන භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ලේඛන රහිතව පරිගණක අනුසාරයෙන් ගනුදෙනු කිරීමට මහ බැංකුව විසින් හඳුන්වාදුන් විද්‍යුත් පද්ධතිය, නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් පියවීමේ ක්‍රමය බව.

රජයේ සුරැකුම්පත් විකිණීම හා මිලදී ගැනීම සිදු කිරීමේදී විද්‍යුත් ක්‍රමයට එම විකිණීම හා මිලදී ගැනීම් සටහන් කරන විද්‍යුත් ක්‍රමයකි.

නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් තැන්පතුභාර ක්‍රමය

නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් පිළිබඳව වාර්තා තබා ගැනීමට හා සුරක්ෂිතාගාර පහසුකම් සැලසීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුවේ පිහිටුවා ඇති පරිගණක පද්ධතිය බව.

මෙය පරිගණක පද්ධතියකි. පද්දතියකි මහ බැංකුවේ මහ බැංකුවේ රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වාගෙන පවත්වාගෙන යයි. නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් හා සම්බන්ධ ගනුදෙනු වාර්තා කරයි. එම වාර්තා ආරක්ෂා කරයි.

ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු ගෙවීම් පද්ධතිය

වාණිජ බැංකු අතර ගෙවීම් පියවීම් විද්‍යුත් ක්‍රමයට සිදු කිරීමට සකස් කළ පද්ධතිය බව.

වර්තමානයේ වාණිජ බැංකු අතර සිදුවන ගනුදෙනු විද්‍යුත් ක්‍රමයට ගෙවීම් පියවීම් කටයුතු සිදුකිරීම ආධාර වේ. මෙය ලංකා ක්ලියර් (පොදු) සමාගම ක්‍රියාත්මක කරයි.

ලංකා සෙකුණු

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විද්‍යුත් මාර්ගයෙන් රජයේ සුරැකුම්පත් ලියාපදිංචි කර තබා ගත හැකි පරිගණක ක්‍රමයක් පවත්වා ගෙන යන අතර එය ලංකා සෙකුණු බව.

නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් තැන්පතු භාර ක්‍රමය සහ නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් පියවීම් පද්ධතිය යන පද්ධති දෙක ඒකාබද්ධ වීමෙන් මෙම පද්ධතිය නිර්මාණය වන බව

නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් තැන්පතු භාර ක්‍රමය + නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් පියවීමේ ක්‍රමය

ලංකා සෙට්ට්

තත්කාලීන තත් කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය හා නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් තැන්පතු භාර ක්‍රමය එක්ව ගත කළ එය ලංකා සෙට්ට් එන බව.

තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය + නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් තැන්පතු භාර ක්‍රමය

ඒකීය බැංකු

වාණිජ බැංකුවක ශාඛා සියල්ල පරිගණක ජාල ලෙස ඒකාබද්ධ කර ඕනෑම ශාඛාවකින් ගනුදෙනුකරුවන්ට පහසුකම් ලබාදීමට කටයුතු කිරීම, ඒකීය බැංකු ලෙස හැඳින්වේ.

විශේෂත්වය

එකම බැංකුවක සියලුම ශාඛාවන් එකම ජාලයක් ඔස්සේ එකිනෙක හා සමග බැඳී පැවතීමයි. ශාඛා සියල්ල ජාලගත වී ඇත .

අන්තර් බැංකුකරණය

විවිධ වාණිජ බැංකු පරිගණක ජාලයක් මගින් ඒකාබද්ධ කර ඕනෑම බැංකුවක ඕනෑම ශාඛාවකින් ගනුදෙනුකරුවන්ට බැංකු පහසුකම් සැලසීම අන්තර් බැංකු කරණය ලෙස හඳුන්වයි .

විශේෂත්වය

වාණිජ බැංකු කීපයක් එකම ජාලයක් ඔස්සේ එකිනෙක හා සමග බැඳී තිබීම අන්තර් බැංකු කරණය විශේෂත්වයයි .

කේන්ද්‍රගත බැංකු ජාලය

එකම බැංකුවක ශාඛා හෝ බැංකු කීපයක ශාඛාවන් පරිගණක ජාලයක් ඔස්සේ ජාලගත වී තිබීමයි.

එකම බැංකුවක ශාඛා අතර හෝ විවිධ බැංකු අතර ව්‍යාපාර කටයුතු කිරීමට ඉඩ සලසා ඇති පරිගණක ජාලයක්, කේන්ද්‍රගත බැංකු ජාලයක් ලෙස හැඳින්වේ. මෙහිදී, එකම වාණිජ බැංකුවකට අයත් ශාඛා අතර හෝ විවිධ ශාඛා අතර හෝ විවිධ වාණිජ බැංකුවලට අයත් ශාඛා අතර ජාල සම්බන්ධතාවයක් ගොඩ නැගෙනු ඇත.

වාසි ලෙස

- ගනුදෙනුකරුවන්ට කාලය හා පිරිවැය ඉතිරිවීම.
- බැංකු ක්‍රමය ජනතාව අතර ජනප්‍රිය වීම.
- බැංකු ගනුදෙනු ප්‍රමාණය ඉහළ යාම.
- බැංකුකරුවන් උකස් උසස් සේවාවක් ලබාදීමට හැකිවීම. බැංකු සඳහා ජනතාව ආකර්ෂණය වීම.

ජගත් අන්තර් බැංකු මූල්‍ය විද්‍යුත් සන්නිවේදන සංගමය

ජගත් අන්තර් බැංකු මූල්‍ය විද්‍යුත් සන්නිවේදන සංගමයේ, සාමාජික බැංකු අතර ජාත්‍යන්තර වශයෙන් මූල්‍ය ගනුදෙනු ඉතා ඉක්මනින්, පහසුවෙන් හා වඩා නිවැරදිව හුවමාරු කර ගැනීම කරගැනීම සඳහා කරගැනීම සඳහා භාවිතා කරන භාවිතා කරන දුරකථන ජාලය, ස්විෆ්ට් ලෙස සලකනු සලකනු ලබන බව.

අන්තර්ජාතික ලෙස වාණිජ බැංකු අතර මූල්‍ය හුවමාරුව වඩා වේගවත් ලෙස සිදු කිරීමට සිදු පහසුකම් හිමි වී ඇත්තේ මෙම සංගමයේ සාමාජිකත්වය ලැබීමට වාණිජ බැංකු විසින් කටයුතු කර ඇති බැවිනි.

සාමාජිකත්වය දරන ආයතන වලට ලොව පුරා පවත්නා සියලුම මූල්‍ය වෙලඳපොලවල් ආවරණය කරන නවීනතම තාක්ෂණය මත පදනම් වූ සන්නිවේදන සේවාවක් සැපයීමේ ක්‍රමවේදයකි.

කල්බදු ප්‍රභේද

- 1) මූල්‍ය කල්බදු
- 2) මෙහෙයුම් කල්බදු
- 3) විකුණා ආපසු බද්දට ගැනීමේ කල්බදු

මූල්‍ය කල්බදු

මූල්‍ය ආයතන විසින් බදුකර වෙත වත්කම බද්දට ගැනීමට අවශ්‍ය මූල්‍ය සපයයි. වත්කම් පාවිච්චි කිරීමට ගිවිස ගන්නා කාලය තුළ කල් බද්ද වාරික වශයෙන් ගෙවීමේ ක්‍රමයට එකඟව, කල්බදු සමාගම හා කල් බදු ගැනුම්කරු අතර ඇතිවන ගිවිසුම මූල්‍ය කල් බද්ද වේ.

දේපල බද්දට ගැනීමට අවශ්‍ය මූල්‍ය සැපයීම සිදුකරයි.

මෙහෙයුම් කල්බදු

කල්බදු සමාගම සතු දේපලක් කෙටිකාලීන පදනමක් යටතේ භාවිතා කර ආපසු දීමේ පදනමට යටත්ව බදුකර වෙත බද්දට සැපයීම මෙහෙයුම් කල්බදු බව.

කල්බදු සමාගම සතු දේපල භාවිතා කර ආපසු ලබා ගැනීමේ පදනම මත කෙටි කාලීනව බද්දට සපයයි.

විකුණා ආපසු බද්දට ගැනීමේ කල්බදු

යමෙකු සතු වත්කමක් කල්බදු සමාගමකට විකුණා දිගුකාලයක් සඳහා එම වත්කම නැවත බද්දට ගැනීම සඳහා ඇතිකරගන්නා ගිවිසුම් විකුණා ආපසු බද්දට ගැනීමේ කල්බදු බව.

කෙහෙකු සතු දේපලක් හෝ වත්කමක් කල්බදු සමාගම වෙත විකුණයි. නැවත බද්දට ගනී. බදු මුදල් වාරි

A/L NOTE BOOK

All about AL Notes ready for GCE AL Examination

DOWNLOAD

Notes

Short Notes

Unit Test Papers

Term Test Papers

From

www.ALNoteBook.com

Your Ultimate Resource for GCE A/L Notes and Study Guides

“The A/L notebook website is a dedicated online platform designed to provide comprehensive study materials and notes specifically tailored for students preparing for the General Certificate of Education Advanced Level (GCE A/L) examinations for free. The website offers a wide range of resources, including detailed subject notes, past exam papers, practice questions, and study guides. These materials cover various subjects and are curated by experienced educators to ensure they align with the curriculum and exam requirements.”